छत्रदेव गाउँपालिका, अर्घाखाँचीको

क्षमता विकास योजना

तिन वर्षे क्षमता विकास योजना
(२०७९/८०-२०८१/८२)

आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोग

प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठान

लुम्बिनी प्रदेश

नेपालगञ्ज, बाँके ।

तयार गर्ने

एमबिएस संरचना इन्जिनियरिङ्ग प्रा.लि.

काठमाडौं

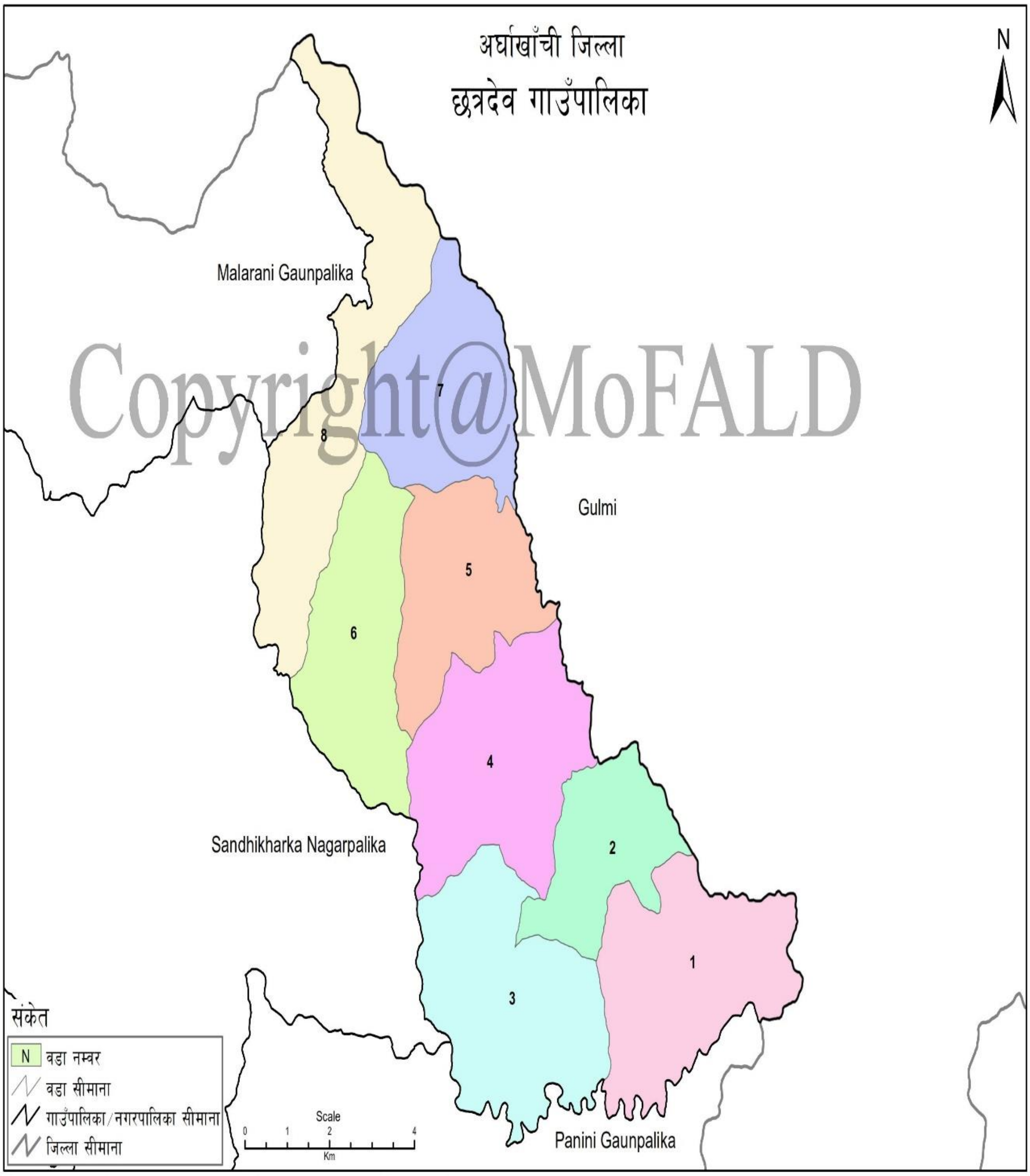

Copyright@MoFALD

स्रोतः स्थलरुप नक्सा (स्केल १:२५००० / १:५००००), नापी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग
तयार पार्नेः गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, संरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

Projection System: MUTM, Spheroid - Everest 1830
LLRC, 2016

कार्यकारी निर्देशकको सन्देश

कुनै पनि निर्दिष्ट कार्य सम्पादनका लागि कुनैपनि व्यक्ति या संस्थाको लागि क्षमता विकास अपरिहार्य बिषय हो । कामलाइ गुणस्तरीय बनाउँन, स्रोत साधनको समुचित उपयोग गर्न, समयमै कार्य सम्पन्न गर्न र जनमुखि र दीगो कार्यका लागि संस्थागत रुपमा संस्थाको र सम्बन्धित काममा संलग्न हुने व्यक्तिको पर्याप्त बिषय बिज्ञता, आबश्यक क्षमता र स्पष्टता न्युनमत शर्तहरु हुन ।

नेपालको सन्दर्भमा राज्य पुन संरचना पश्चात केन्द्रिकृत शासन पद्दतिलाइ बिकेन्द्रित गरी प्रदेश र स्थानीय तह स्तरीय सरकारहरु निर्माण भएको कुरा जगजाहेर छ । बिकेन्द्रित शासन पद्दति संगै नवनिर्मित सरकारहरुको दायीत्व, भुमिका, जिम्मेबारी र अधिकारहरु पनि थपिएका छन् । खासगरी स्थानीय सरकारको जिम्मेबारीलाइ सहि ढंगले पुरा गर्न, अधिकारहरुलाइ न्यायोचित रुपमा प्रयोग गर्न, जनमुखि रुपमा दायीत्वहरु निर्वाह गर्न र स्थानीय सरकारको प्रभावकारी भुमिका प्रदर्शन गर्न संस्थागत रुपमा पालिकाहरुको र पालिकामा संलग्न जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र सम्बन्धित सरोकारवाला पक्षको क्षमता बिकास आजको टड्कारो आबश्यकता देखिएको छ । यसै तथ्यलाइ मनन् गर्दै लुम्बिनी प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठन नेपालगञ्ज बाँके स्थित कार्यालयले यस प्रदेश भित्रका बिभिन्न गाउँपालिका र गाउँपालिकाहरुको क्षमता विकास योजना तर्जुमा प्याकेज बनाएर कार्यान्यनमा लगेको छ । यो क्षमता विकास कार्यक्रमले तोकिएका पालिकाहरुको त्रिवर्षिय क्षेमता विकास योजना तर्जुमा हुने लक्ष लिएको छ । पालिकाहरुले यस बिषयमा बिगतमा पनि केही प्रयासहरु पक्कै गरेका हुन सक्छन् । तर व्यबस्थित रुपमा क्षमता विकास योजना निर्माण गरेर काम गर्दा संस्थागत विकासमा योगदान पुग्ने र व्यबस्थित र न्यायोचित रुपमा क्षमता विकास हुँदै जाने हामीले अपेक्षा गरेका छौ । एमबिएस संरचना इन्जिनियरिङ्ग प्रा.लि.काठमाडौँको सहजिकरणमा तयार भएको यस छत्रदेव गाउँपालका, अर्घाखाँची जिल्लाको त्रिवर्षिय क्षमता विकास योजनाले पक्कै पनि गाउँपालिकाको कामलाइ गुणस्तरीय, प्रभावकारी, जनमुखि र नतिजामुखि बनाउँने छ भन्ने मैले आशा लिएको छु । आगामि दिनमा हामी बिचको प्रभावकारी सहकार्यले आपसि हित र विकासमा क्रमश योगदान पुग्दै जानेछ । यो क्षमता विकास योजना तर्जुमा प्रकृयामा संलग्न सबै पक्षलाइ हार्दिक धन्यबाद ज्ञापन गर्दै यसको पुर्ण कार्यान्वयनका लागि हार्दिक शुभकामना समेत व्यक्त गर्दछु ।

गुरुप्रसाद शर्मा
कार्यकारी निर्देशक
प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, नेपालगंज, बाके

दुई शव्द

नेपालको राज्य पुनसंरचना पश्चात २०७४ सालमा पहिलो पटक स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न भयो । हामी स्थानीय सरकार संचालनका जिम्मेबारीका साथ स्थानीय तहमा पव्रेश गऱ्यौ । जव हामीले स्थानीय सरकारको नेतृत्व गर्न अबसर प्राप्त गऱ्यौ, हाम्रो ध्यान निर्वाचनताका जनतासंग गरेका बाचा र प्रतिबद्धता पुरा गर्न तर्फ कन्द्रित भयो । स्थानीय तहको समग्र क्षमता बिकास बिना गाउँपालिकाले गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्न कठिनाइ हुन्छ भन्ने कुरा साँचो अर्थमा हामीले भुलेकै हो । यस बिचमा जानिनजानि क्षमता बिकासमा केही औपचारिक, अनौपचारिक कामहरु भएका हुन । तर संस्थागत रुपमा व्यबस्थित तरीकाले भने यो पाटो ओझलमा परेकै हो । यसकारणले पनि हुन सक्छ, गाउँपालिकाले सेवा प्रवाह गर्न सिलसिलामा हामीले प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष समस्या र चुनौतिहरुको सामाना गरेका थियौ । यद्यपि आज हामी एउटा ऐतिहासिक घडिमा छौ जस्तो लाग्छ । गाउँपालिकाको क्षमता बिकास कार्यक्रम ५ बर्ष अघिनै भएको भए हामीले धेरै राम्रा कामहरु गर्न सक्थ्यौ जस्तो लाग्छ । ढीलै भएपनि **लुम्बिनी प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठानको सहयोग र एम वि एस संरचना इन्जिनियरिङ्ग प्रालि काठमाण्डौ**को प्राविधिक सहयोगमा यस छत्रदेव गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमा भएको छ । यो योजनाको कार्यान्वयनका लागि गाउँ प्रमूखको हैसियतल म दृढता पुर्वक प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछु । यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनले नागरिकहरूका लागि मितव्ययी तरिकाले गुणात्मक सेवा प्रदान गर्न सहज हुनेछ भन्ने पूर्ण बिश्वास र आशा लिएको छु ।

क्षमता विकास कार्ययोजनाले आगामी दिनमा गाउँपालिकामा प्रभाव पार्ने यो क्षमता विकास कार्ययोजना निर्माण गर्ने जस्तौ महत्वपूर्ण भुमिका निर्वाह गर्ने प्रशिक्षण प्रतिष्ठान र सहजकर्ता टिम लाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । यो योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन, नतिजामुखि प्रयास र समग्र गाउँपालिकाको सेवा प्रबाहको अबस्थालाइ जनमुखि बनाउन उपाध्यक्षज्यु, वडा अध्यक्ष ज्युहरु, कार्यपालिका सदस्यहरु, गाउँ सदस्यहरु, बिभिन्न राजनितिक दलहरु, प्रमूख प्रशासकीय अधिकृत ज्यु, गाउँपालिकाका बिभिन्न शाखाका प्रमूख ज्युहरु, बिभिन्न तह र भुमिकामा रहेर काम गर्ने गाउँपालिकाका कर्मचारीहरु, सामाजिक संघसंस्थाहरु, शुभचिन्तकहरु लगायत सबैमा हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

लेखनाथ पोखेल

अध्यक्ष

छत्रदेव गाउँपालिका , अर्घाखाँची

दुई शब्द

ढीलै भएपनि हामीले गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमा गर्ने अवसर पाएका छौ । यो क्षमता विकास योजनाको सफल कार्यन्वयन गर्ने कुरामा गाउँपालिका प्रतिबद्ध छ । खासगरी जनजिविकाको बिषय, लैंगिक तथा सामाजिक समाबेशीकरण, लैंगिक तथा घरेलु हिंसा र लक्षित वर्ग विकासलाइ आत्मासात नगरी कुनैपनि विकास प्रयासहरु निस्कर्षमा पुग्न सक्दैनन । यो क्षमता विकास योजना यस सन्दभमा एक कोशेढुंगा सावित हुने छ भन्ने मैले अपेक्षा लिएको छु ।
गाउँपालिकाको स्रोत साधन, आपसी सहमति र सहकार्य एवं बाह्य साझेदारहरु संगको तालमेल मिलाउँदै यो योजनाको कार्यान्वयनलाइ सफलिभुत पार्नु हाम्रो दायीत्व हो । हामी हाम्रो दायीत्वलाइ जनताका मिरमार्का र सुखदुखसंग तादाम्यता मिलाउँदै जनता संगै बसेर उनीहरुको सहयोग र सहकार्यमा प्रभावकारी रुपमा पुरा गर्न सधै तत्पर छौ ।
यो क्षमता विकास योजनाले हाम्रो भुमिका, भावना र जिम्मेबारी पुरा गर्ने कार्यलाइ ठोस रुपमा सम्बोधन गर्ने छ । यस प्रकृयामा संलगन सबै पक्षलाइ हार्दिक धन्यबाद दिदै आगामी दिनमा उचित र प्रभावकारी सहकार्यको लागि अनुरोध गर्दछु ।

तुल्सादेवी श्रेष्ठ
उपाध्यक्ष
छत्रदेव गाउँपालिका , अर्घाखाँची

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको सन्देश

स्थानीय सरकारको जिम्मेवारीमा रहेर जनताको सुखदुखको साथी बन्ने हाम्रो व्यबहारले हामीलाइ साँच्चैको सेवकको अनुभुति दिलाइ रहेको छ । जनतालाइ कसरी खुशी बनाउँन सकिन्छ भन्ने हाम्रो सधैको चिन्ता हो । हाम्रो चिन्तालाइ दुर गर्न हामी अहोरात्र काममा खटिइ रहेका छौ र यसो गर्नु हाम्रो जिम्मेवारी पनि हो । हामीले यस गाउँपालकाको सेवा प्रवाहलाइ समुचित र जनमुखि बनाउँन जे जस्ता कामहरु गरेका छौ ती सबै सकारात्मक उद्धेश्यका लागि छन् । तर यो क्षमता विकास योजना निर्माण जस्तो व्यबस्थित र परिस्कृति रुपमा दस्तावेज बनाएर काम गदा गर्दा अझ सजिलो हुने कुरामा हामी बिश्वस्त छौ ।
यस क्षमता विकास योजनाले जनसेवाका लागि हाम्रो क्षमता कुन बिषयमा अझ विकास गर्नु पर्छ, के कस्ता कमिकमजोरीहरु छन्, आगामि दिनमा कमिकमजोरी हुन नदिन के कस्ता प्रयासहरु आबश्यक छन्, आदि बिषयमा बिश्लेषण गरी छर्लङ्ग हुने अवसर समेत हामीललाइ मिलेको छ । बार्षिक योजना तर्जुमा कार्यमा यस क्षमता विकास योजनालाइ प्राथमिकतामा राखेर अघि बढ्न हामी प्रतिबद्ध छौ । संस्थागत विकास र व्यक्तिगत क्षमता विकास मार्फत समृद्ध छत्रदेव गाउँपालिका बनाउँन हामी सबैको जोडबल आबश्यक छ । आन्तरिक मात्र होइन, यो क्षमता विकास योजना सफल पार्न बाह्य सहयोगको पनि त्यत्तिकै खाँचो छ । समग्र प्रयासहरु मार्फत हामी लक्ष हासिल गर्न दृढ प्रतिबद्ध छौ । यस प्रकृयामा सहयोग गर्ने र संलग्न हुने लुम्बिनी प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, सहजकर्ता संस्था र बिज्ञहरु, अध्यक्ष उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्षहरु, सबै कर्मचारीहरु र सम्बन्धित सबै सरोकारवाला प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

भेषराज पन्थ
प्रमुम प्रशासकीय प्रमुख
छत्रदेव गाउँपालिका, अर्घाखाँची

संक्षिप्त रुप	
आ.ले.प.	आन्तरिक लेखा परीक्षण
आ.यो.	आवधिक योजना
उ.स.	उपभोक्ता समिति
का.पा.	कार्यपालिका
का.यो.	कार्ययोजना
गा.पा.	गाउपालिका
स.वि.यो	सहभागितात्मक विकास योजना
	लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

विषयसूची

कार्यकारी निर्देशकको सन्देश ३

दुई शव्द ४

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतको सन्देश ६

संक्षिप्त रुप ७

परिच्छेद १ परिचय १०

१.१ पृष्ठभूमि १०

१.२. क्षमता विकास योजनाको लक्ष्य १०

१.३ क्षमता बिकास योजनाका उद्देश्य १०

१.४ क्षमता बिकास योजना तर्जुमा कार्यक्रमको औचित्य ११

१.५ क्षमता बिकास योजनाको बिधि तथा प्रकृयाहरुः ११

१.५.१ सन्दर्भ सामग्रीको अध्ययन ११

१.५.२. अभिमुखीकरण कार्यशाला १२

१.५.३. तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण १२

१.५.४ क्षमता विकास योजना तर्जुमा कार्यशाला १२

१.५.५ मस्यौदा प्रतिवेदन तयारी १२

१.५..६ अन्तिम प्रतिवेदन पेश १३

परिच्छेद २ पालिकाको वस्तुगत विवरण १४

२.१ छत्रदेव गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय १४

२.२ गाउँपालिकाले संस्थागत तथा मानवस्रोत क्षमता विकासमा गरिएका प्रयासहरु १४

परिच्छेद ३ पालिकाको समस्या, चुनौती र सम्भावना अवसर १६

३.१ अवस्था विष्लेषण १६

क) सबल पक्ष १६

ख) कमजोर पक्ष १८

ग) अबसर १८

घ) बाधाहरु २१

परिच्छेद ४ छत्रदेव गाउँपालिकाको क्षमता बिकास योजना २२

४.१. आवश्यकता पहिचान २२

४.१.१ ऐन, नियम, कानुन २२

४.१.२ मानव संशाधन व्यवस्थापन २२

४.१.३ मानव संशाधन विकास २२

४.१.४ भौतिक पुर्वाधार.. २३
४.१.५ वित्तीय व्यबस्थापन २३
४.२ क्षमता बिकास योजनाका बिषय र अनुमानित बजेट २४
४.३ क्षमता विकास योजनाले समेटेका क्षेत्रहरु.. २४
५.३ छत्रदेव अर्घाखाँची गाउँपालिकाको क्षमता बिकास योजनाको बिस्तृत विवरण प्राथमिकताका आधार......... २७
परिच्छेद ५ .... ४६
५.१ सिमाहरु.. ४६
५.२ क्षमता बिकास योजनाको अपेक्षित उपलब्धिहरु.. ४६
५.३ क्षमता बिकास योजना कार्यान्वयन रणनीति.. ४७
५.४ क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनका जोखिम तथा चुनौतीहरु........................ ४९
५.५ उपरोक्त चुनौतीहरुको समाधानका लागि अबलम्बन गर्न सकिने सम्भाबित रणनीतिहरु.................. ४९
६.४ सुझाव तथा निस्कर्षहरु ५०
अनुसुचि १ बिश्लेषणका लागि प्रयोग गरिएका फारामहरु.. ५१
अनुसूची – २ स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमता (नेतृत्व तह) लेखाजोखा फाराम ५६
अनुसूची – ३ आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकास आवश्यकता पहिचानका लागि प्रयोगमा ल्याउने फारामहरू.. ५८
अनुसूची ४ स्थानीय सरकारको विद्यमान मानव संशाधनको क्षमता लेखाजोखा फाराम (विषयक्षेत्रगत रूपमा).. ६४
अनुसुचि ५ क्षमता विकास योजना तयारी कार्यशालामा सहभागीहरुको विवरण........................ ६७
क्षमता विकाससँग सम्बन्धित स्रोत व्यक्ति र सरोकारवाला पक्षहरू ६८
अनुसूची ६ कार्यक्रमका फोटोहरु ६९
अनुसूचि ७ पुनराबलोकन गरेका कागजातको सूची ७०
अनुसची ८ कार्यक्रममा गरिएका माइन्युट तथा सहभागी विवरण.. ७१
अनुसची ९ कार्यशालाका सहभागी विवरण.. ७२
अनुसची १० मस्यौदा प्रतिवेदन प्रस्तुति कार्यशाला सहभागी विवरण.. ७३
अनुसची ११ अन्तिम प्रतिवेदन प्रस्तुति कार्यशाला सहभागी विवरण ७४
अनुसूची १२ गाउँपालिकाबाट प्राप्त पत्रहरु.. ७५

परिच्छेद १ परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

जनआन्दोलन मार्फत नेपालको राजकीय स्वरुपमा परिवर्त आए संगै बिभिन्न अन्य परिवर्तनहरुको हामीले अनुभुत गरिरहेका छौ । नेपालको संबिधान २०७२ ले निर्दिष्ट गरेका कतिपय दिसानिर्देशहरुलाइ कार्यान्वयन गर्ने क्रममा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको संघीय, प्रदेश र स्थानीय सरकारहरुले आफ्ना कामहरु तथा गतिबिधिहरु अघि बढाउँदै आएका छन् । नेपालको शासकीय स्वरुपमा परिवर्तन आए संगै बिभिन्न नीति, नियम, कानुन, प्रावधानहरु बनाउँनु पर्ने र सोही अनुसार बिभिन्न कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गरी जनताका अपेक्षाहरु पपरपुर्ति गर्नु पर्ने सबै तहका सरकारहरुको दायीत्व बनेको छ । बिकास सम्बन्धि बिभिन्न परिभाषाहरुलाइ हेर्ने हो भने खासगरी जनताको ओठमा मुस्कान ल्याउँनु जनतालाइ खुशी बनाउँनु) नै हो भन्न सकिन्छ । आम जनमसमुदायको मुलभुत अभिप्राय के देखिन्छ भने राज्यका हरेक तहमा सबैको समानुपातिक प्रतिनिधिध्व होस, सम्मानजनक सहभागिता, आत्मा सम्मान, बिधिको शासन, पारदर्शिता, गुणस्तरीय बिकास नागरीकहरुका अपेक्षा छन् । यी सबै कुराहरु परिपुर्ति गर्न सर्बप्रथमत कार्यान्वयन कर्ताकै क्षमता बिकास अपरिहार्य हुन्छ । राज्यको पुनसंरचना पश्चात केन्द्रिकृत राज्य प्रणालीका कतिपय जनताका सरोकारका बिषयहरु लाइ स्थानीय तह सम्म बिकेन्द्रिकृत गरिएको छ । ती सबै कुराहरुको कार्यान्वयन गर्न नीति नियम बनाउँनु पर्ने बाध्यता त छदैछ, त्यस बिषयको बुझाइ, बुझाइमा एकरुपता, ती बिषयहरुको व्याख्या र कार्यान्वयन चुनौतिपुर्ण बनेको सर्वत्र महशुष गरिएको छ । यसका लागि पालिकाहरुको क्षमता बिकास अपरिहार्य आबश्यकता ठानिएको कुरा हामी सबैमा आत्माबोध भएकै कुरा हो । यसै तथ्यलाइ हृदयमगम गर्दै लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गतको प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठानले प्रदेश भित्रका बिभिन्न पालिकाहरुमा क्षमता बिकास योजना तर्जुमा कार्यक्रम अघि सारेको छ । प्रतिष्ठानबाट प्राप्त कार्यविवरणलाइ अक्षरस पालना गर्दै छत्रदेव गाउँपालिकाको क्षमता बिकास योजना तर्जुमा गर्ने कार्य सम्पन्न गरी यो प्रतिबेदन तयार गरिएको छ । छत्रदेव गाउँपालिकाको त्रिबर्षीय (२०७९/८० देखि २०८१/८२ सम्मको) क्षमता बिकास योजना समेत यसै साथ प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.२. क्षमता विकास योजनाको लक्ष्य

- गाउँपालिका र यसका सहयोगी निकायहरूको संस्थागत तथा मानव संशाधन क्षमता अभिवृद्धि मार्फत् विकास व्यवस्थापन तथा सार्वजनिक वस्तु तथा सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी, गुणस्तरीय र पारदर्शी बनाउन योगदान गर्नु ।
- आर्थिक व्यवस्थापन सम्बन्धि जोखिम र कार्य प्रणाली सम्बधिका कामहरुको समस्याको सहजै न्यूनिकरण गर्ने

१.३ क्षमता बिकास योजनाका उद्देश्य

- स्थानीय तहहरुलाई क्षमता विकास योजनाको महत्व र प्रकृयाका बारेमा छलफल तथा अभिमुखीकरण सञ्चालन गर्ने ।

- संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार पारेको मार्गदर्शनका आधारमा सहभागितामुलक विधि तथा प्रकृयाहरु प्रयोग गरी स्थानीय तहहरुको क्षमता आवश्यकता पहिचान गर्ने ।
- सहभागितामुलक विधि र प्रकृया प्रयोग गरी पालिकाको ३ वर्षे क्षमता विकास योजना संस्थागत क्षमता विकास र मानव संसाधन क्षमता विकास) तयार गर्ने ।

१.४ क्षमता बिकास योजना तर्जुमा कार्यक्रमको औचित्य

क्षमता विकासले संघीय संरचना अनुसार वनेका तीन तहका सरकार संचालन गर्न वनेका साझा र एकल अधिकार, कानुन तथा नीति, स्थानीय सरकारले वनाउने आवधिक योजना, लैसासस लगायतका अरु रणनीतिको कार्यान्वयन, कर्मचारी संगठनको संगठनात्मक विकास, कार्यपालिकाको संस्थागत विकासका लागि यागदान गर्नेछ। विद्यमान राजनीतिक व्यवस्थामा सहकार्य, समन्वय र सहअस्थित्वको मुलभूत सिद्धान्तमा चलेको छ । स्थानीय तहको यस क्षमता विकास योजनाले उपरोक्त मूलभुत शिद्धान्तलाइ कसरी मजबुत वनाउन योगदान गर्छ भन्ने बिषयमा बिस्तृत बिश्लेषण गर्ने, योजना तर्जुमा गर्ने र त्यसको कार्यान्वयन रणनीति तर्जुमा गर्दै समग्र गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहलाइ चुस्त, दुरुस्त, पारदर्शी, जनमुखि र परिणाममुखि बनाउँन उपयुक्त आधार तयार गर्न पनि आबश्यक छ ।
क्षमता विकास लामो समय सम्म निरन्तर चलिरहने एउटा प्रक्रिया हो, जसको माध्यमले व्यक्ति, संगठन र समाजले आइपर्ने समस्याहरु समाधान गर्न, सम्भावनाहरुको उपयोग गर्न तथा समय सापेक्ष वकासका निर्धारित उद्देश्यहरू प्राप्त गर्न आवश्यक ज्ञान, सीप र धारणा प्राप्त गर्दछ । यसर्थ, क्षमता विकास शब्दले व्यक्तिको ज्ञान, सिप र धारणामा सकारात्मक प्रभाव ल्याउनुका साथै समग्र संस्था र प्रणालीको कार्य दक्षता र प्रभावकारिता वृद्धि भन्ने बुझाउँदछ । जनताको नजिकमा रहेको सरकार भनेकै स्थानीय सरकारहो जसलाइ जनताले दैनिकै जस्तो देख्न, भेट्न, छुन, चलाउँन, बोलाउँन सक्दछन् । नजिकै भएकै कारण कयौ सपनाहरु, समस्याहरु, आकांक्षाहरु, चाहानाहरु, बाहानाहरु सबै स्थानीय सरकारले सुन्नु पर्ने, जवाफ दिनु पर्ने, समाधान खोज्नु पर्ने आदि कार्य गर्नु पर्ने हुन्छ । यी यावत कार्य गर्न त सभन्दा पहिला आफ्नो क्षमता सुनिश्चित हुनु पर्दछ । यसै तथ्यलाइ मनन् गरी स्थानीय सरकारको क्षमता बिकास योजना तर्जुमा गर्न बान्छनीय ठानेर यो कार्य अघि बढाइएको छ ।

१.५ क्षमता बिकास योजनाको बिधि तथा प्रकृयाहरुः

गाउँपालिकाको क्षमता बिकास योजना तर्जुमाका लागि निम्नलिखित विधि तथा प्रकृयाहरु अवलम्बन गरिएको छ ।

१.५.१ सन्दर्भ सामग्रीको अध्ययन

क्षमता विकास योजना तर्जुमाका लागि गाउँपालिका संग सम्बन्धित अभिलेख तथा उपलब्ध लेख रचना तथा सम्बन्धित साहित्यहरुको डेस्क अध्ययन गरी पालिकाको आर्थिक, सामाजिक, ऐतिहासिक, सांस्कृतिक, भौगोलिक, प्राकृतिक लगायतका सम्भावनाका विविध पक्षको समीक्षा गरिएको छ । यसका अतिरिक्त पालिकाको समग्र सम्भावना तथा चुनौतीका क्षेत्रको विश्लेषणका साथै नेपालको संबिधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्तिय आयोग अन्तर्गतका ऐन, कानून तथा निर्देशिका, प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रम, पालिकासँग सिमाना जोडिएका स्थानीय सरकारका नीति तथा कार्यक्रम, संघ तथा प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठान अन्तर्गतका क्षमता विकास योजना तर्जुमा निर्देशिका तथा अन्य सम्बन्धित स्रोत सामग्रीको अध्ययन गरिएको छ ।

१.५.२. अभिमुखीकरण कार्यशाला

स्थानीय तहहरुलाई क्षमता विकास योजना तर्जुमाको महत्व तथा कार्यान्वयन प्रकृयाका बारेमा छलफल गर्न यस गाउँपालिकामा २०७८।१०।१० का दिन अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरियो । पालिका कार्यालयको सहयोगमा पालिका स्थित बहुसरोकारवालाहरुसग योजना निर्माणको सैद्धन्तिक पक्षलाई समेटेर पालिकाका सरोकारवाला (जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दलका प्रतिनिधि, स्थानीय जानकार, संस्थाका प्रतिनिधि, शिक्षक, कृषक समुह, महिला तथा आमा समुह, लक्षित वर्गका प्रतिनिधि आदि) को सहभागितामा भएको उक्त छलफलमा संघिय संरचना अन्तरगत स्थापित स्थानीय सरकारहरुले अवलम्बन गर्नुपर्ने योजनाबद्ध विकासको आवश्यकताको बारेमा अन्तरकृया गरियो र सामुहिक रुपमा प्राप्त तथ्य र तथ्यांकको बिश्लेषण गरियो । उक्त कार्यक्रममा पालिकाहरुका निर्वाचित राजनीतिक प्रतिनिधि तथा शाखागत कर्मचारीको समेत सहभागिता रहेको छ ।

१.५.३. तथ्याङ्क संकलन तथा विश्लेषण

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले तयार पारेको दिग्दर्शनमा उल्लिखित क्षमता विकास संग सम्वन्धित विषय वस्तुका आधारमा प्रश्नावली तयार पारी तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ । पालिकाहरुको जनसांखिक, आर्थिक, समाजिक, पूर्वाधार, वन वातावरण तथा संस्थागत विकास सम्बन्धि आधारभूत तथ्याङ्क संकलनका लागि संस्थागत सर्वेक्षण गर्नुका साथै गाउँपालिकाका बिभिन्न शाखाहरुले सम्पादन गरेका कार्यहरुको विवरण संकलनका लागि लक्षित समुह छलफल मार्फत पनि तथ्यांक संकलन गरिएको छ । तथ्यमा आधारित योजनाल मात्र पालिकाहरुको सोंच र लक्ष्यलाई दिशाबोध गर्न सक्ने भएकाले तथ्याङ्कका आधारमा पालिकाको वस्तुस्थिती विश्लेषण गरिएको छ । उपरोक्त प्राप्त तथ्य र तथ्याङ्कका आधारमा साथै अभिमुखिकरण कार्यक्रमबाट प्राप्त सुझाव र बस्तुगन बिश्लेषणका आधारमा यो क्षमता विकास योजनाको मस्यौदा प्रतिवेदन तयार गरिएको छ ।

१.५.४ क्षमता विकास योजना तर्जुमा कार्यशाला

छत्रदेव गाउँपालिकाबाट प्राप्त तथ्याङ्कको विश्लेषण गरी तयार पारिएको खाकाका आधारमा पालिका स्तरीय कार्याशाला आयोजना गरियो । गाउँ प्रमूख श्री गणेशबहादुर क्षेत्रीको अध्यक्षतामा २०७८।१०।०५ का दिन सम्पन्न भएको अभिमुखिकरणमा पालिकाका निर्वाचित जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरु, गाउँपालिकाका शाखा प्रमूखहरु, कर्मचारी तथा अन्य सरोकारवालाहरु समेत गरी करीव २५ जनाको सहभागिता रहेको थियो । कार्याशालाको पहिलो सेसनमा पालिकाहरुको बिद्यमान संगठनात्मक तथा मानवसंसाधन व्यबस्थापन, भौतिक पुर्बधार तथा सेवासुबिधा, नीति नियम तथा कानुनहरु र बित्तीय व्यबस्थापन लगायतका विषयमा प्रस्तुतीकरण, बिश्लेषण साथै विषगत छलफल तथा अबस्था (SWOT Analysis) गरिएको थियो भने दोस्रो सेसनमा योजनाको सोच, लक्ष्य उद्देश्य रणनीति कार्यनीति तथा क्षमता विकासका लागि आगामी ३ वर्षमा पालिकाले गर्ने प्रमुख कार्यक्रमहरुको खाका तयार गरियो । त्यसैगरी तेस्रो सेसनमा समग्र योजनाका लागि आगामी ३ वर्षमा आवश्यक हुने वजेट प्रक्षेपणको खाका तयार गरियो ।

१.५.५ मस्यौदा प्रतिवेदन तयारी

बिभिन्न चरका अध्ययन, बिश्लेषण, तथ्य तथा तथ्यांको आधारमा प्राप्त नतिजा र योजना विकास कार्याशालाबाट प्राप्त सुचनाहरुलाई समेटी यस छत्रदेवगाउँपालिकाको क्षमता विकास योजनाको प्रारम्भिक मस्यौदा प्रतिवेदन तयार गरियो । मस्यौदा प्रतिवेदनलाई पुनः पालिकामा प्रस्तुत गरी सुझावहरु संकलन गरी प्राप्त सुझावहरुलाइ समेत समाबेश गरी

क्षमता बिकास योजनालाइ अन्तिम रुप दिइएको छ । यसरी तयार पारिएको क्षमता बिकास योजना छत्रदेव गाउँपालिका र प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठानलाइ समेत उपलव्ध हुने छ ।

१.५..६ अन्तिम प्रतिवेदन पेश

मस्यौदा प्रतिवदेनमा प्राप्त सुझावको सम्वोधन गरी पालिकामा अन्तिम प्रतिवेदन पेश गरिने छ ।

परिच्छेद २ पालिकाको वस्तुगत विवरण

२.१ छत्रदेव गाउँपालिकाको संक्षिप्त परिचय

छत्रदेव गाउँपालिका विश्वमान चित्रमा २८.०० देखि २८.०१ डिग्री उत्तरी अंक्षाश र ८३.१३ देखि ८३.८४ डिग्री पूवी देशान्तरमा नेपाल राज्यको अर्घाखाँची जिल्लामा अवस्थीत पहाडी भू-भागमा रहेको छ । समुन्द्री सतह देखी करिब १२५० मिटर उचाईमा यो गाउँपालिकाको केन्द्र रहेको छ । यहाँको हावापानी समशितोष्ण प्रकारको छ । ८७.६२ वर्ग कि.मि क्षेत्रफलमा फैलिएको यस गाउँपालिकाको जनसंख्या वि.सं. २०६८ सालको जनगणना अनुसार २५३३६ रहेको छ । साविकका बल्कोट, केरुङ्गा,छत्रगञ्ज, ठूलापोखरा, भगवती गा.वि.स. को सबै भाग र चिदिका गा.वि.स.(को १ नं देखि ८ नं वडा , अर्घातोष गा.वि.स. को २ नं. देखि ५ नं. वडा सम्म र मरेङ्ग गा.वि.स. को ७ नं देखि ९ नं वडा सम्मका गा.वि.स. भू-भागलाई मिलाई सिंगो छत्रदेव गाउँपालिका बन्नुका साथै साविकको छत्रगञ्ज हाल छत्रदेव-५ यसको प्रशासनिक केन्द्र भएको छ । सुख्खा क्षेत्र कै रुपमा चिनिने यस क्षेत्रमा बार्षिक २२०० मिलिमिटर भन्दा कम वर्षा हुन्छ । खानेपानी र सिचाइको ठूलो समस्या रहेको यस क्षेत्रमा आर्थिक संमृद्धिको लागि खानेपानी र सिचाइमा बढी लाग्नुपर्ने अवस्था छ । पहाडी जिल्ला भएतापनि यातायातको सुविधा यूक्त क्षेत्र भन्दा अतिसयुक्त हुदैन । शैक्षिक हिसाबले व्यवस्थीत गर्नुपर्ने शैक्षिक संस्थाको अवस्था छ भने स्वास्थ्यको अवस्था पनि प्ररिष्कृत गर्दै लगिएको अवस्था छ । युवा उद्यमशिलता वृद्दि गर्ने पशु र कृषिमा आकर्षण वृद्दि गर्ने लक्ष्यका साथ गाउँपालिका अगाडी बढ्दैछ । यस गाउँपालिका भित्र देखिएको विविध समस्यालाई न्यूनिकरण गर्दै यस भूगोलका जनताको सुख दुख ,पिरमर्का संग उदारभावले अगाडी बढी खुल्ला सरकारको अनुभुती दिलाउने अभिप्राय स्थानीय सरकारले राखेको छ । हाम्रा ८ वटै वडामा अवस्थीत धार्मिक स्थल , सार्वजनिक विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, पूर्वाधार विकास,क्षमता अविवृद्दि, जनस्तर बाटै अपनत्व युक्त कार्य योजना सहितको लक्ष्य सहित नीति,बजेट तथा कार्यक्रम लाई अगाडी बढाएका छौ । राष्ट्र निर्माणको मेरुदण्ड स्थानीय सरकार बन्न सक्नुपर्छ, भन्ने मान्यता राखि दिर्घकालीन सोचका साथ दिगो विकासका योजना तर्जुमा गरी अगाडी बढ्ने सोच राखेको छ ।

२.२ गाउँपालिकाले संस्थागत तथा मानवस्रोत क्षमता विकासमा गरिएका प्रयासहरु

स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चात जनप्रतिनिधिहरु बिकासका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गरी निर्वाचनका समयमा जनता सामु गरेका प्रतिबद्धता पुरा गर्न तर्फ बढि अग्रसर भएको देखिन्छ । बिकास, सुशासन, प्रशासन र बित्तिय व्यबस्थापनका लागि पालिकाहरुको क्षमता बिकास अपरिहार्य थियो । तथापी निर्वाचन पश्चात स्थानिय तहका जनप्रतिनिधिहरु विकासका कार्यहरुलाई मात्र बढी प्राथमिकतामा राखेर गाउँपालिकाहरुको काम अगाडी बढाएको हुनाले क्षमता विकास योजनाको कार्यक्रमहरु ओजेलमा परेको कुरा गाउँपालिकामा स्पष्ट रुपमा देख्न सकिन्छ । यद्धपि अनौपचारिक रुपमा क्षमता विकास सम्बन्धि कार्यक्रमहरु गर्ने प्रयास भने नभएका होइनन् । क्षमता विकास सम्बन्धि पर्याप्त ज्ञान र अबधाराणा साथै समान बुझाइको कमीकमजोरीका कारण पनि क्षमता बिकासका कृयाकलापहरु ठोस रुपमा

नभएका हुन सक्छन् । यसैकारणबाट हुन सक्छ, क्षमता विकास सम्बन्धि गतिबिधिहरुमा ठोस रुपमा योजना बनाउँने र कार्यान्वयन गर्ने गरी कामहरु नभएको पाइन्छ । स्थानिय स्तरका अधिकांस जनप्रतिधिहरुमा अझै पनि आफ्नो भुमिका प्रति थप ज्ञान र क्षमता आबश्यक रहेको महशुष गर्नु हुन्छ । जनप्रतिनिधिहरुको बुझाइमा यो कार्यक्रम धेरै पहलानै हुनु पर्ने, हाल अन्तिम समयमा कार्यक्रम आयोजना भएको हुँदा धेरै कुरा गुमायको जस्तो लागेको महशुष व्यक्त गर्नुले पनि क्षमता बिकास योजना तर्जुमा अपरिहार्य रहेको देखिन्छ ।

परिच्छेद ३ पालिकाको समस्या, चुनौती र सम्भावना अवसर

३.१ अवस्था विश्लेषण

गाउँपालिकाको क्षमता बिकास योजना तर्जुमाका क्रममा बिभिन्न बिधि र प्रकृयाहरु अबलम्बन गरी सुचनाहरु संकलन र बिश्लेषण गर्ने कार्य गरियो । त्यसैगरी गाउँपालिकाले क्षमता बिकासका क्षेत्रमा गरेका प्रयासहरु र बिद्यमान क्षमता पहिचान गर्ने कार्य गरियो । क्षमता बिकासका प्रयासहरु र भएगरेका कामा कार्यवाही आदिको आधारमा बर्तमानमा गाउँपालिकाको क्षमता कस्तो छ? के कस्ता सवल पक्षहरु छन्, के कुराको अभाव देखिन्छ, क्षमता बिकास योजना तर्जुमा गर्दा के कस्ता बिषयहरुलाइ प्राथमिकतामा राख्नु पर्छ ? आदि बिषयमा बृहत छलफल गरी अभिमुखिकरण कार्यशालामा गाउँपालिकाको अबस्था बिश्लेषण **(SWOT Analysis)**गरिएको छ । अबस्था बिश्लेषणलाइ संक्षिप्त रुपमा यहाँ प्रस्तुत गरिएको छ ।

क) सबल पक्ष

भौतिक पुर्बाधार	सबै वडा कार्यालयहरुमा आधारभुतरुपमा भौतिक पुर्बाधार, फर्निचार, उपकरणहरु र मानवस्रोत व्यबस्थापन भएको । गाउँपालिकामा जनप्रतिनिधिहरु, कर्मचारीहरुका लागि भवन, कोठा पर्याप्त रहेको, फर्निचर, उपकरण आदि आधारभुत रुपमा उपलव्ध छ ।त्यसैगरी तालिम संचालन गर्न, बैठक तथा सभा संचालन गर्न पर्याप्त फर्निचर, उपकरण र स्रोत साधन सहतिको हल बिद्यमान छ । बिपद तथा प्रकोप व्यबस्थापन र भौतिक पुर्बाधार मर्मत सम्भारका लागि आबश्यक ज्यावल तथा उपकरणहरु उपलव्ध रहेको । आधारभुत रुपमा यातायातका साधनहरु रहेको ।
एन, नियम, बिधि र प्रणाली	स्थानीय सभा व्यवस्थापन सम्बन्धि कार्यबिधि बनाइ सोही अनुसार सभा तथा कार्यपालिका बैठकका साथै अन्य बैठकहरु संचालन गर्ने प्रयास गरिएको । कार्यपालिका बैठक व्यवस्थापन र निर्णय प्रक्रियाका लागि स्पष्ट कार्यबिधि तयार भएको, सोही बमोजिम बैठक संचालन र निर्णयहरु गर्ने गरिएको । न्यायिक समितिको कार्यप्रणाली तथा कार्य सम्पादन प्रकृया, बिधि स्पष्ट रहेको र सोही बमोजिम न्याय प्रकृया सम्पादन हुने गरेको । आबश्यकता अनुसार समिति, उपसमितिहरू गठन भएका छन् । समिति उपसमितीहरुको कार्यविवरण तयार गरी सोही बमोजिम

	परिचालन परिचालन गर्ने गरिएको । आन्तरिक संचार कर्मचारीहरूको आचार संहिता कर्मचारीको कार्यविवरण र कार्यसम्पादन मूल्यांकन गाउँपालिकाको कार्यसम्पादनको बिषयमा कसैलाइ गुनासो व्यक्त गर्नु परेमा न्यायीक समिति मार्फत आफना गुनासाहरु् राख्ने, उजुरी दर्ता गर्ने र न्ययीक निरुपणका लागि आफ्ना मागहरु स्वतन्त्र पुर्वक राख्न सक्ने गरी प्रबन्ध मिलाइएको छ । गाउँ कार्यपालीका स्वयंले पनि गुनासाहरु सुन्ने गर्दछ । पारदर्शिताका लागि गाउँपालिका लागि आफना गतिबिधिहरु राजपत्रमा प्रकाशन गर्नुका साथै सुचना पाटिमा समेत टास गर्ने गरेको छ । सामाजिक परिक्षण, सार्वजनिक सुनावाइ, सार्वजनिक परिक्षण लगायत नागरीक अभिमत मार्फत पनि पारदर्शिता कायम गर्ने प्रबन्धलाइ प्रभावकारी बनाइएको छ । गाउँपालिकाको स्पष्ट अनुगमन तथा मुल्यांकन प्रणाली छ । सोही अनुसार अनुगमन तथा मुल्यांकन गर्ने गरिएको छ । अनुगमन र मुल्यांकनको नतिजा अनुसार गुण र दोषको आधारमा दण्ड र पुरस्कारको व्यबस्था समेतको अभ्यास गरीएको छ । विषय क्षेत्रगत योजना तथा नीति समावेशी विकास नीति (लैङ्गिक, बालबालिका, सीमान्तीकृत वर्ग, गरीबमुखी विकास) वातावरण, जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापन नीति वार्षिक योजना तर्जुमा वार्षिक योजना कार्यान्वयन मर्मत सम्भार व्यवस्थापन अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणाली
मानव संशाधन व्यबस्थापन र क्षमता बिकास	कर्मचारी संगठन तथा कार्यविभाजन कार्यक्षेत्रका आधारमा र आबश्यकता अनुसार संघ र प्रदेश सरकार र सरकारका मातहातका निकायहरु संग समन्वय प्रभावकारी रहेको । आबश्यकता र कामका आधारमा अन्तर पालिका समन्वय पनि प्रभावकारी रहेको । गाउँपालिका भित्रको अन्तर शाखा समन्वय र सहकार्य नियमित

	र प्रभावकारी रहेको । बिभिन्न बिकास साझेदार, बिषयगत निकायहरु लगायत नजिक्षेत्र संगको सहकार्यको लागि उचित वातावरण तयार गरि सोही बमोजिम कार्यगत साझेदारीता समेत गर्ने गरिएको छ । आबश्यकता अनुसार कार्य सम्पादन गर्न सक्ने मानब स्रोत बिद्यमान रहेको । बिभिन्न बिषयगत, क्षत्रगत एवं प्राबिधिक तथा अप्राबिधिक कर्मचारीहरु कार्यरत रहेको । अनुगमन तथा मुल्यांकन, अभिलेख व्यबस्थापन, समन्वय सहकार्य र बिकास साझेदारीता समेतलाइ सम्पादन गर्न सक्ने क्षमता भएका कर्मचारीहरु बिद्यमान छन् ।
बित्तिय व्यबस्थापन	बजेट र आम्दानी तथा खर्च प्रणाली लाइ नितिगत रुपमा व्यबस्थित गरिएको । खरिद प्रणाली लाइ नियम अनुसार र व्यबस्थित रुपमा गर्ने गरेको । सम्पत्ति व्यवस्थापन राम्रो छ । प्रतिवेदन प्रणाली अद्याबधिक छ । बित्तिय व्यबस्थापन र राजश्व सम्बन्धि कार्य स्पष्ट र पारदर्शि छ । सुत्रका आधारमा बजेट व्यबस्थापन छ ।

ख) कमजोर पक्ष

भौतिक पुर्बाधार	• वडा कार्यालय व्यवस्थापनमा एकरुपता र सबै वडाबाट सन्तोषजनक सेवा प्रवाह गर्न सक्ने स्थिती नरहेको । • आजको आबश्यकता अनुसार अध्याधुनिक फर्निचर र उपकरण हुनु पर्ने तर त्यस्तो नभएको । • फर्निचर र उपकरणको नियमिति मर्मत सम्भारको अभावमा भौतिक सेवा सुबिधिमा कमि महशुष हुँदै गएको । • यातायातका सामानको अपर्याप्ताका कारण कार्य सम्पादनमा कठिनाइ आएको ।
ऐन, नियम, बिधि र प्रणाली	• स्थानीय सभा व्यवस्थापन कार्यीबिध भएपनि पुर्ण पालना हुन नसकेको । • कार्यपालिका बैठक व्यवस्थापन र निर्णय प्रक्रिया तर्जुमा गरिएता पनि सो अनुसार बैठक संचालन र निर्णय लिने नगरिएको ।

	• दूरदृष्टि र रणनीतिक (आवधिक वा एकीकृत) गाउँ विकास योजना बन्न नसकेको • गाउँपालिकाको अधिकार क्षेत्र भित्र रहेका स्थानीय ऐन कानून तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्न नसकेको समावेशी विकास नीति लैङ्गिक, बालबालिका, सीमान्तीकृत वर्ग, गरीबमुखी विकास)अबधारणा अनुसार काम हुन नसक्नु । • वातावरण, जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापन नीति नहुनु र बिसकालाइ एकिकृत मोडलमा लैजान नसक्नु । • वार्षिक योजना तर्जुमा अनुसार कार्यान्वयन पक्ष अपेक्षाकृत पारदर्शि, नजतिजामुखि र बस्तुगत बन्न नसक्नु । • मर्मत सम्भारका लागि ठोस रणनीति र त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन नसक्नु । • अनुगमन तथा मूल्याङकन प्रणाली भएता पनि यसलाइ कामको् लागि काममा मात्र सिमिति गरिएको • आन्तरिक संचार प्रभावकारी बन्न नसक्नु जसका कारण डुब्लिकेशनहुने, व्ययभार बढने र कामक् ो गुणस्तरमा प्रश्नहरु उठने गरेको पाइन्छ ।् • कर्मचारीहरूको आचार संहिताको पुर्णपालनाको अभाव छ ।
मानव संशाधन व्यबस्थापन र क्षमता बिकास	• न्यायिक समितिको कार्यप्रणाली तथा कार्य सम्पादन प्राबधान भएता पनि क्षमताका कारण कार्यसम्पादनमा कठिनाइ आएको । • समिति, उपसमितिहरूको परिचालन, तिनिहरुको दर्ता, नविकरण र नियमनमा ठोस कार्य हुन नसकेको । • जेसी रणनीति समयमै बन्न नसकेको र बनेका रणनीतिलाइ पनि
	प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न नसकेको । • सहकार्य, समन्वय र साझेदारिता मार्फत बिकास कार्यक्रम जुन मात्रामा ल्याउँन सक्नु पर्ने हो त्यस्तो नदेखिएको । • पारदर्शिता तथा गुनासो सुन्ने प्रणाली स्थापित भएता पनि जनगुनासाहरु निराकरण हुन नसकेको । • अनुगमन तथा मूल्यांकनलाइ सहभागितामुलक, बैज्ञानिक र व्यबस्थित बनाउँन नसकिएको । • संस्थागत मूल्य तथा मान्यता अनुसार जनताको सेवा र सुबिधा बस्तुगत रुपमा सुनिश्चित नभएको ।

	• कमचारी संगठन तथा कार्यविभाजन भए पनि सबै कर्मचारीहरु कार्य बिबरणमा स्पष्ट नहुन र जिम्मेबारी बोध गर्न नसक्नु । • गाउँ प्रहरी परिचालन गर्न नसक्नु । • कर्मचारीको कार्यविवरण र कार्यसम्पादन मूल्यांकन केवल प्रकृया पुरा गर्ने रुपमा मात्र रहेको । • गाउँपालिकाको अधिकार क्षेत्र भित्र रहेको पुरा गर्न सकिने कर्मचारी दरबन्दि पुरा नभएको हुँदा कामको चाप र लोड सिमिति कर्मचारमिा पर्न गएको । • कुनै शाखामा बढी र कुनै शाखामा कम कर्मचारी भएबाट कार्य सम्पादन सन्तुलन कायम हुन नसकको । • न्ययीक सम्पादनका लागि आबश्यकता अनुसार कर्मचारी नहुनु । • भएका कार्मचारीहरुको कार्य सम्मपादन क्षमता बिकासका लागि केही पहल तथा कार्ययोजना नहुनु । • अभिलेख व्यवस्थापन बैज्ञानीक र रणनीतिक रुपमा हुन नसक्नु । • आजको एक्काइसौ सताव्दिमा पनि सूचना प्रविधिको उपयोग मा खास क्षमता नराख्नु, यस प्रति दिलचस्पि नहुनु । • सुचना व्यबस्थापन र अभिलेख प्रणाली सिमिति दायरा सम्म मात्र पहुँच हुनु । • जनसहभागितालाइ नाम मात्रको जनसहभागिताको रुपमा सिमिति पारिदिनु । • पारदर्शिता तथा सूचना प्रवाह प्रति जनमुखि र प्रभावकारी बनाउँन नसक्नु । • जवाफदेहिता र गुनासो व्यवस्थापन निश्चित घेराभित्र सिमिति रहनु । • गैसस तथा समुदायमा आधारित संस्थाहरू संगको समन्वय रउनीहरुको परिचालन पर्याप्त नहुनु । • निजी क्षेत्रको परिचालन मार्फत जनतालाइ सेवा र टेवा पुग्न
	सक्ने काममा त्यति प्रभावकारीता नदेखिनु । अन्तर स्थानीय सरकार समन्वय केवल अनौपचारिकरहेको । अन्तर महाशाखा वा शाखा समन्वय र सहकार्य अनौपचारिक

	रहेको ।
बित्तिय व्यबस्थापन	• बित्तिय व्यबस्थापन र खर्च प्रणाली पारदर्शि र व्यबस्थित हुन नसकेको । • लक्ष अनुसार राजश्व संकलन र उपभोग नहुनु ।

ग) अबसर

- संघ र प्रदेश सरकार सहयोगीका रुपमा रहेको ।
- बिकास साझेदार र नीजि क्षेत्र सहकार्यको लागि उपलव्ध हुने सम्भावना
- बजारमा रहेका मानव स्रोतलाइ परिचालन गर्न सकिने
- प्राकृतिक स्रोतको परिचालन गर्न सकिने

घ) बाधाहरु

- दलहरु बिचको खिचलो, खुट्टा तान्ने प्रबृति
- राम्रो काम र योजनालाइ पनि कार्यन्वयनमा व्यबधान उत्पन्न गर्नु ।
- आर्थिक स्रोतको अभाव

परिच्छेद ४ छत्रदेव गाउँपालिकाको क्षमता बिकास योजना

४.१. आवश्यकता पहिचान

४.१.१ ऐन, नियम, कानुन

- कार्य विभाजन नियमावलीको तर्जुमा र सोको कार्यान्वयन
- आवधिक योजना तर्जुमा र नियमित अद्यावधिक
- बन्न बाँकि नीति/कार्यविधिहरू तर्जुमा गर्नु पर्ने
- व्यवस्थित अभिलेख व्यवस्थापन र उचित तरिकाले दर्ता र भण्डारण गर्नुपर्ने, कार्य-विवरण अझ स्पष्ट पार्नु पर्ने र कार्य बाँडफाँट,
- जेसी नीति तथा रणनीति तर्जुमा र प्रभावकारी कार्यान्वयन
- स्थानीय सञ्चारकर्मी/ एफ.एम.हरूको बढी परिचालन, आचार-संहिता र नीति-नियमको पूर्ण पालनाको अनुगमन/मूल्याङ्कन/ सुपरीवेक्षण
- उचित संयन्त्र र नीति-नियम बनाई पुरस्कार,दण्ड/जरिवाना कडाइका साथ लागू गर्ने, गुनासो व्यवस्थापन तालिम (कर्मचारी)
- निजी क्षेत्रसँग सहकार्य/साझेदारी बढाउने, नीति नियम र व्यवसायिक आचारसंहिताको पूर्ण पालना

४.१.२ मानव संशाधन व्यवस्थापन

- सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाइ सञ्चालन सम्बन्धी रोष्टर तयार, तालिम आयोजना र जनशक्ति परिचालन।
- इ-पुस्तकालयको स्थापना र व्यवस्थापन, अभिमुखीकरण तालिम, इ(पञ्जीकरण व्यवस्थापनका लागि हरेक वडामा कम्प्युटर सफ्टवेयरको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुनुपर्ने र रिक्त स्थानमा दरबन्दी पूरा हुनु पर्ने।
- कम्प्युटर, सफ्टवेयर, सामान्य सर्वेक्षणका अति जरुरी सामग्रीहरू जस्तै : न्क्ष्च, न्एक, त्यतबकितबतष्यल, ब्दलभथ(भिखर्भा
- बजेट बाँडफाँटमा पारदर्शिता र पछाडि परेको वर्गलाई प्राथमिकता दिने व्यवस्थाका लागि वकालत गर्ने,

४.१.३ मानव संशाधन विकास

- गाउँपालिकामा तर्जुमा भएका ऐन, नियम, कार्यविधि आदिको बारेमा जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुलाई अभिमुखीकरण,
- विशेषत: कार्यपालिका सदस्य तथा नगरसभा सदस्यहरुलाई स्थानीय सरकारको भूमिका र जिम्मेवारी सम्बन्धी अभिमूखिकरणको आवश्यकता रहेको।
- समन्वय, प्रतिवेदन आदिमा बढी ज्ञान/सीप आवश्यक

- समन्वय सीप, सफल अभ्यास-क्षेत्रको भ्रमण
- प्रभावकारी सेवा प्रवाहका लागि कार्यविधि चाहिने, अभिमुखीकरण गरी ज्ञान, सीप र सकारात्मक धारणा बनाउनु पर्ने
- विभिन्न शाखाका कर्मचारी र वडा सचिवहरूलाई अनुगमन, नीतिगत ज्ञान र प्रबिधि सम्बन्धि तालिम ।
- नियमित बैठक, परिचालन, स्थलगत भ्रमण/ अध्ययनको व्यवस्था
- विभिन्न प्रकारका तालिमहरू चाहिने (पेशागत तालिमहरु)
- कर्मचारीहरूमा उत्प्रेरणा, अनुगमन
- प्राविधिक कर्मचारी तथा जननिर्वाचित प्रतिनिधिहरुलाई भौतिक पूर्वाधारहरुको गुणस्तर सुनिश्चितता सम्बन्धी तालिमको आवश्यकता रहेको ।
- भू-सूचना प्रणालीका लागि आवश्यक नक्सा र सूचना गाउँपालिकाबाट हुन सक्ने नीति र थप तालिम आवश्यक
- सामुदायिक संस्थाहरूलाई व्यवस्थापकीय क्षमता विकास, नेतृत्व विकास, प्रस्तावना लेखन, श्रेस्ता प्रणाली आदिबारे थप तालिम, आचार-संहिता निर्माण र पूर्ण परिचालन, सचेतना शिक्षा (नागरिक)
- सामूहिक अनुगमन संयन्त्र र तालिका तयार पारी कम्तिमा वर्षको दुईपटक वा एउटा मात्र भए पनि स्थलगत अनुगमन गर्ने, जस्तैः गाउँपालिका मातहतका निकायहरू, वन, सडक, सिंचाइ, प्रशासन, प्रहरी आदिको संयुक्त सहभागितामा ।

४.१.४ भौतिक पुर्वाधार

- स्थानीय श्रोतको पहिचान र परिचालन
- सेवाग्राह्यीको लागि आधारभूत सुविधाहरु जस्तैः विश्राम कक्ष, निशुल्क वाईफाई, सफा खानेपानी, सहायता कक्ष, स्वास्थ्य सेवा आदि व्यवस्था गर्न ध्यान दिनु पर्ने ।
- सूचना केन्द्रको स्थापना र व्यवस्थापन

४.१.५ वित्तीय व्यबस्थापन

- राजस्व प्रक्षेपण समेत गर्ने सफ्टवेयरको व्यवस्था
- राजस्व सुधार कार्ययोजनाको हरेक वर्ष पुनरावलोकन गर्ने
- बजेटिङ् तथा खर्च व्यवस्थापन सम्बन्धी अभिमुखीकरण, अभ्यास/अनुगमन/पृष्ठपोषण
- खरिद प्रक्रिया पूर्ण परिपालन भए-नभएको अनुगमन, लेखा परीक्षण
- सम्पत्ति/जिन्सी व्यवस्थापनबारे थप तालिम र अभिमुखीकरण चाहिने
- वित्तिय प्रतिवेदन तयारी सीप विकास र पूर्ण अभिमुखीकरण, वित्तिय अनुशासनका लागि अनुगमन ।

४.२ क्षमता बिकास योजनाका बिषय र अनुमानित बजेट

गाउँपालिकाको क्षमता बिकासका लागि ज्ञान, सीप, धारणा, मानवस्रोत र आर्थिक व्यबस्थापन आबश्यक पर्दछ । यस गाउँपालिकाको बिद्यमान क्षमता बिश्लेषण गर्दै बिद्यमान सवल पक्षहरुलाइ अझ सुदृढ गर्न र कमजोर पक्षहरुलाइ न्युनिकरण गरी सवल पक्षमा रुपान्तरण गर्न क्षमता बिकास कार्ययोजना तर्जुमा गरिएको छ । यसका लागि आबश्यक पर्ने स्रोत साधानको समेत पहिचान गरिएको छ । यो पहिचान नितान्त अनुमान मात्र हो । गाउँपालिकाले प्राप्त गर्ने अनुदान, राजश्व, बिकास साझेदारीता मार्फत प्राप्त स्रोतको आधारमा कार्यान्वयन गरिने र यसलाइ यथार्थपरक गर्न सकिने छ । तलको तालिकामा बिषयगत तथा क्षेत्रगत योजनाको बजेट सारांश प्रस्तुत गरिएको छ ।

विषय क्षेत्र	अनुमानित वजेट	कुल अनुमानित वजेटको क्षेत्रगत प्रतिशत
१. मानवीय, आर्थिक, सामाजिक, पुजिगत	५९०००००	२१.२८
२. संगठन, प्रशासन र सेवा व्यबस्थापन	७८५००००	२८.३१
३. बित्तिय तथा आर्थिक व्यबस्थापन	२८३००००	१०.२१
४. सेवा प्रवाह	१७५००००	६.३१
५. न्यायीक कार्य सम्पादन	१६०००००	५.७७
६. भौतिक पुर्बाधार	४२०००००	१५.१५
७. सामाजिक समाबेशीकरण	२२०००००	७.९३
८. वातावरण संरक्षण तथा बिपत व्यबस्थापन	१२०००००	४.३३
९. सहकार्य र समन्वय	२०००००	०.७२
जम्मा	२७७३००००	१००

४.३ क्षमता विकास योजनाले समेटेका क्षेत्रहरु

आर्थिक विकासः कृषि, उद्योग तथा वाणिज्य, पर्यटन, सहकारी, वित्तीय क्षेत्र
सामाजिक विकासः शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाइ, संस्कृति, लैकि समानता तथा सामाजिक
समावेशीकरण

भौतिक पूर्वाधारः सडक तथापुल, झोलुंगे पुल, सिंचाइ, भवन तथा शहरी विकास, ऊर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत्, वैकल्पिक ऊर्जा, सञ्चार वन,

वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनः वन तथा भूसंरक्षण, जलाधार संरक्षण, वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन, फोहरमैला व्यवस्थापन, जल उत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण, विपद् व्यवस्थापन

संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह तथा सुशासनः मानव संशाधनविकास, संस्थागतक्षमताविकास, सेवाप्रवाह मापदण्ड निर्धारण, सेवा प्रवाहमा विद्युतीय सूचना प्रणालीको प्रयोग, लेखांकन, राजस्व परिचालन, वित्तीय अनुशासन, लेखा परीक्षण, बेरूजु फछ्र्यौट, आन्तरिक नियन्त्रण सञ्चालन व्यवस्थापन तहको क्षमता विकासको क्षेत्र
क) विकास व्यवस्थापन

- विषय क्षेत्रगत योजना तथा नीति
- समावेशी विकास नीति (लैङ्गिक, बालबालिका, सीमान्तीकृत वर्ग, गरीबमुखी विकास)
- वातावरण, जलवायु परिवर्तन व्यवस्थापन नीति
- वार्षिक योजना तर्जुमा
- वार्षिक योजना कार्यान्वयन
- मर्मत सम्भार व्यवस्थापन
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणाली

ख) संगठन व्यवस्थापन

- कर्मचारी संगठन तथा कार्य विभाजन
- आन्तरिक संचार
- कर्मचारीहरूको आचार संहिता
- कर्मचारीको कार्यविवरण र कार्य सम्पादन मूल्यांकन

ग) वित्तीय व्यवस्थापन

- बजेट र आम्दानी तथा खर्च प्रणाली
- खरिद प्रणाली
- सम्पत्ति व्यवस्थापन
- प्रतिवेदन प्रणाली

घ) सूचना व्यवस्थापन

- अभिलेख व्यवस्थापन
- सूचना प्रविधिको उपयोग

ङ) सुशासन तथा जवाफदेहिता

- जनसहभागिता
- पारदर्शिता तथा सूचना प्रवाह
- जवाफदेहिता र गुनासो व्यवस्थापन

च) समन्वय र सहकार्य

- संघीय तथा प्रदेश सरकार
- सम्बन्धित कार्यक्रम तथा परियोजनाहरू
- गैसस तथा समुदायमा आधारित संस्थाहरू
- निजी क्षेत्र
- अन्तर स्थानीय सरकार
- अन्तर महाशाखा वा शाखा नेतृत्वतहको क्षमता विकासको क्षेत्रहरु
- स्थानीय सभा व्यवस्थापन
- कार्यपालिका बैठक व्यवस्थापन र निर्णय प्रक्रिया
- दूरदृष्टि र रणनीतिक -आवधिक वा एकीकृत) गाउँ/गाउँ विकास योजना
- स्थानीय ऐन कानून तर्जुमा र कार्यान्वयन
- संगठन तथाव्यवस्थापन विकास
- वडा कार्यालय व्यवस्थापन
- न्यायिक समितिको कार्यप्रणाली तथा कार्य सम्पादन

- समिति, उपसमितिहरूको परिचालन
- लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण तथा निर्णय प्रक्रियामा सहभागिता
- सहकार्य, समन्वय र साझेदारिता
- पारदर्शितातथागुनासो सुन्ने प्रणाली
- ,अयोजना ,अनुगमनतथामूल्यांकन
- संस्थागतमूल्यतथामान्यता

५.३ छत्रदेव अर्घाखाँची गाउँपालिकाको क्षमता बिकास योजनाको बिस्तृत विवरण प्राथमिकताका आधार

प्राप्त सुचना, तथ्यांक र सुझावहरुलाइ बिश्लेषण गरी गाउँपालिकामा आयोजना गरिएको अभिमुखिकरण कार्याशालाबाट यो क्षमता बिकास योजना तयार पारिएको छ । खासगरी कुन बिषयमा क्षमता अभिबृद्धि गर्दा गाउँपालिकाले प्रवाह गर्ने सेवा जन अपेक्षालाइ पुर्ति गर्नमा सहयोगी बन्ने छ, त्यस बिषयमा बढी ध्यान केन्द्रित गरिएको छ । यो त्रीबर्षीय क्षमता विकास योजनालाइ समय सापेक्षा र व्यबहारीक बनाउँन गाउँपालिकाले परिमार्जन गर्न सक्नेछ । छत्रदेवगाउँपालिकाको बिस्तृत त्रीबर्षीय क्षमता बिकास योजना, समयाबधि र अनुमानित बजेट साथै आर्थिक स्रोतको अनुमान समेत तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

क्षमता बिकास कृयाकलापहरु	इकाइ	परिणाम	मुख्य जिम्मेबारी	समयाबधि			अनुमानित बजेट			लागत व्यहोर्ने स्रोत	
				२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	२०७९/८०	२०८०/८१	२०८१/८२	आन्तरिक (गाउँपालिक)।	बाह्य (संघ, प्रदेश, दातृ निकाय)
१. मानवीय, आर्थिक, सामाजिक, पुजिगत											
१.१. आवशयक कानुन निर्माण गरी राजपत्रमा प्रकाशन गर्ने	वटा	७५	गाउँपालिका				१००००००	१००००००	१००००००	१५०००००	१५०००००
१.२. कार्यपालिका संचालन समिति तथा उपसमिति एवं बिषयगत समितिहरुको ७ वटा कार्यबिधि बनाइ											

लागु गर्ने	वटा	७	गाउँपालिका					५०००००		५०००००	
१.३. पालिकाका सबै ऐन, कानुन, कार्यबिधिहरु सम्बन्धमा जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुलाइ अनुशिक्षण कार्यक्रम संचालन गर्ने	पटक	१	गाउँपालिका						५०००००	५०००००	
१.४. गाउँपालिकाले अनुगमन, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परीक्षण, आलेप सम्वन्धि गरी ५ वटा निर्देशिका तयार गर्ने तथा सुशासन वुलेटिन प्रत्येक बर्ष प्रकाशन गर्ने	पटक	५	गाउँपालिका				३०००००	३०००००	३०००००	६०००००	३०००००
१.५. हरेक पटक सम्पन्न अगनुगमन प्रतिबेदनलाइ वेवसाइटमा राख्ने	पटक	१२	सुचना शाखा								

१.६. बार्षिक रुपमा २ पटक सामाजिक परिक्षण र सार्वजनिक सुनुवाइ गर्ने	पटक	६	योजना शाखा				१००००००	१००००००	१००००००	३००००००	
१.७.गुनासो सुनुवाइ र व्यबस्थापनका लागि डिजिटलाइट व्यबस्था गर्ने	पटक	१	गाउँपालिका				३००००००			३००००००	
१.८. स्थानीय ऐन नियमको ५० वटा एकिकृत संग्रह तयार गरी स्थानीयकरण गर्ने साथै सबै कानुनुहरुलाइ वेवसाइटमा राख्ने	पटक	१	गाउँपालिका						१००००००	१००००००	
१.९. लैससास रणनीति तर्जुमा गरी लागु गर्ने साथै पालिकाका जनप्रतिनिधि र											

कर्मचारीहरुका लाग बार्षिक एक पटक अनशिक्षण गर्ने । त्यसैगरी थर्डपार्टीको सहजिकरणमा बार्षिक १ पटक जेसी परिक्षण गर्ने	पटक	१	गाउँपालिका				१०००००	१०००००	१०००००	३०००००	
जम्मा											
२. संगठन, प्रशासन र सेवा व्यबस्थापन							१८०००००	२००००००	२१०००००	४१०००००	१८०००००
२.१. यो क्षमता बिकास योजनालाइ गाउँ कार्यपालिका बैठकबाट पारित गर्ने	पटक	१	गाउँपालिका								
२.२. गाउँपालिकाको मानव संसाधन विकास सम्वन्धि अल्पकालीन तथा											

दीर्घकालीन नीति वनाउन	पटक	१	गाउँपालिका				५०००००			५०००००	
२.३.पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई कार्यसम्पादन सम्झौता अभिमुखिकरण द्वारा सुसुचित गर्ने			गाउँपालिका				५००००			५००००	
२.४. गाउँपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरुको कार्यसम्पादनको आधारमा पुरस्कार र दण्डको व्यबस्था गर्ने			गाउँपालिका				५००००	५००००	५००००	१५००००	
२.५ गाउँपालिकाका सबै कर्मचारीहरुलाइ एक पटक पत्रकारिता र प्रतिबेदन लेखन			गाउँपालिका					१३०००००		८०००००	५०००००

तालिम उपलव्ध गराउँने											
२.६ एफ.एम.रेडियो सञ्चालक तथा रेडियो कार्यक्रम सञ्चालन गर्न चाहाने कम्तिमा ५० जनालाई अभिमुखिकरण तालिम संचालन गर्ने			गाउँपालिका					६०००००			६०००००
२.७. सबै वडाहरुमा टोल बिकास संस्था गठन गरी कम्तिमा १ दिने अभिमुखिकरण तालिम संचालन गर्ने			गाउँपालिका					१००००००		५०००००	५०००००
२.८ गाउँपालिकाको डिजिटल पार्श्वचित्र तयार			गाउँपालिका						१५०००००		१५०००००

गर्ने											
२.९. गाउँपालिकाको ५ बर्षे आबधिक योजना तयार गर्ने			गाउँपालिका					१५०००००		१५०००००	
२.१०.बेरोजगारी समस्या हल गर्नको लागि ठोस रणनीति तयार गरी लागु गर्ने			गाउँपालिका						४०००००	४०००००	
२.११. सबै कमचारी र जनप्रतिनिधिहरुका लाग दीगो बिकास लक्ष सम्बन्धि गोष्ठि आयोजना गर्ने			गाउँपालिका				५०००००				५०००००
जम्मा							७०००००	४४०००००	१९५००००	४१५००००	३७०००००
३. बित्तिय तथा आर्थिक व्यबस्थापन											
३.१. राजस्व परिचालन योजना, व्यवसाय कर सम्वन्धि नीति,											

राजस्व सम्वन्धि सामाजिक अभियान सञ्चालन गरी आन्तरिक आयमा वृद्धि गर्न			गाउँपालिका					३०००००		३०००००	
३.२.गाउँपालिकाको आम्दानी र खर्चको विवरण प्रत्येक चौमासिक वेवसाइट मार्फत सार्वजनिक गर्ने			गाउँपालिका								
३.३. सरोकारवालाहरु वीच राजस्व सम्वन्धि नीतिको वारेमा समीक्षा गने साथै कम्प्युटर विलिङ्ग प्रणाली स्थापना गर्ने			गाउँपालिका					१०००००		१०००००	
३.४. राजस्व तथा श्रोतको उपयोग											

सम्वन्धि नीतिको विषयमा राजस्व परामर्श समितिलाई तालिम संचालन गर्ने			गाउँपालिका				४०००००			४०००००	
३.५. आर्थिक नीतिको वारेमा कर्मचारी तथा पदाधिकारीहरुलाई अभिमुखिकरण			गाउँपालिका				३०००००			३०००००	
३.६. वजेट तर्जुमा तथा आय व्यय प्रक्षेपणको विषयमा आर्थिक प्रशासन शाखाका कर्मचारीहरुलाई अभिमुखिकरण			गाउँपालिका				१०००००			१०००००	
३.७. लेखा तथा अन्य शाखाका कर्मचारीहरुलाई सूचना प्रविधिको वारेमा											

तालिम			गाउँपालिका					१५००००		१५००००	
३.८. राजस्व असुली साक्षरता कार्यक्रम संचालन गर्ने ।			गाउँपालिका					३०००००		३०००००	
३.९. सवै वडामा सम्पत्ति कर सम्वन्धि अनुशिक्षण कार्यक्रम			गाउँपालिका					३०००००		३०००००	
३.१०. व्यवसाय दर्ता/ अद्यावधिक सम्वन्धि घुम्ति शिविर सञ्चालन गर्ने साथै दर्तावाला व्यबशायहरुको डिजिटलाइट प्रबिधिमा अभिलेख अद्याबधिक गर्ने			गाउँपालिका					४०००००		४०००००	
३.११ कच्ची तथा पक्की घरहरुका अभिलेख तयार गर्ने ।			गाउँपालिका						३०००००	३०००००	
३.१२ दिर्घकालिन आयआर्जन संभाव्य											

क्षेत्रहरुको पहिचान गर्ने ।			गाउँपालिका						३०००००	३०००००	
जम्मा							८०००००	१४३००००	६०००००	२८३००००	
४. सेवा प्रवाह											
४.१. प्रभावकारी घटना दर्ता अभियान, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, समतामुखी सेवा प्रवाह रणनीति तयार गर्ने			गाउँपालिका				३०००००			३०००००	
४.२ सेवा प्रवाहमा घुम्ती सेवाको प्रयाग वृद्धि गर्ने ।			गाउँपालिका				१०००००	१०००००	१०००००	३०००००	
४.३. शिक्षाको गुणस्तर सुधारका लागि कार्यमूलक अनुसन्धान गर्ने ।			गाउँपालिका						५०००००	५०००००	

४.४. आधारभूत स्वास्थ्य तथा सरसफाई सम्वन्धि नीति, कानुन, मापदण्ड, योजनाको निर्माण सम्वन्धि विषयमा स्वास्थ्यकर्मीहरुलाई अभिमुखिकरण गर्ने ।			गाउँपालिका						१०००००	१०००००	
४.५. रेडियो कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।			गाउँपालिका				५००००	५००००	५००००	१५००००	
४.६. जलवायु परिवर्तन सम्वन्धि तालिम			गाउँपालिका						४०००००		४०००००
जम्मा							४५००००	१५००००	११५००००	१३५००००	४०००००
५. न्यायीक कार्य सम्पादन											
५.१. न्याय सम्पादन सम्बन्धि तालिम आयोजना गर्ने, मध्यस्थकर्ताको											

सुचि तयार गर्ने साथै मेलमेलिम केन्द्र गठन गर्नै			गाउँपालिका				१०००००			१०००००	
५.२. न्यायिक समिति तथा मेलमिलाप केन्दको प्रतिवेदन प्रणालीलाई सुदृढ वनाउने ।			गाउँपालिका								
५.३. लैङ्गिक उत्तरदायी कार्यक्रम तयार गरी पाइलटिङ्ग गर्ने ।			गाउँपालिका						१००००००		१००००००
५.४ सामाजिक सुरक्षा शाखामा कार्यरत कर्मचारीहरुका लागि कम्प्युटर तथा आई.टि.सम्वन्धि तालिम आयोजना			गाउँपालिका						५०००००	५०००००	५०००००

गर्ने ।											
जम्मा							१०००००		१५०००००	६०००००	१००००००
६. भौतिक पुर्वाधार											
६.१ सडक यातायात गुरु योजनाको समीक्षा गरी यसलाई पुनलखन गरिने छर्ं ।			गाउँपालिका					१०००००		१०००००	
६.२ शहरीकरण तथा वस्ती विकास सम्वन्धि नीति, कानुन तथा मापदण्ड वनाउने ।			गाउँपालिका				५००००			५००००	
६.३ साना जलविद्युत आयोजना, नविकरणीय उर्जा सम्वन्धि नीति, कानून											

तथा मापदण्ड तयार गर्ने			गाउँपालिका						५००००	५००००	
६.४ सिंचाई सम्वन्धि नेपाल सरकारको नीतिलाई सरोकारवालाहरु वीच अभिमुखिकरण			गाउँपालिका						१०००००	१०००००	
६.५ पालिका तथा वडास्तरमा खानेपानी, सरसफाई समन्वय समिति गठन गरी तालिम दिने			गाउँपालिका						५०००००	५०००००	
६.६. सार्वजनिक नीजि साझेदारी नीति तयार गर्ने ।			गाउँपालिका						५००००	५००००	
६.७. सरोकारवालाहरुलाई खानेपानी सम्वन्धि नीतिको वारेमा अनुशिक्षण गर्ने,											

गर्ने ।											

खानेपानीको मापदण्ड तयार गर्ने । खानेपानीको छुटट्टै शाखा वा व्यक्ति तोक्ने ।			गाउँपालिका						१५०००००	१५०००००	
६.८. फोहरमैला सम्वन्धि नीति निर्माण			गाउँपालिका					५००००		५००००	

६.९ भौतिक पूर्वाधार शाखाका लागि चाहिने अत्यावश्यक उपकरणहरु खरिद गर्ने ।			गाउँपालिका						२००००००		२०००
जम्मा							५००००	१५००००	४२०००००	२२०००००	२०००
७. सामाजिक समाबेशीकरण											
७.१ सामाजिक मनोपरामर्शकर्ता भर्ना गर्ने ।			गाउँपालिका					१३०००००			१३००
७.२ वालगृह, पुनर्स्थापना केन्द्र, शिशु स्याहार केन्द्र तथा वालविकास केन्द्र सम्वन्धि नीति वनाई सरोकारवालाहरुलाई जानकारी दिन			गाउँपालिका						५०००००	५०००००	
७.३वालवालिका तथा महिलाहरुका लागि आपतकालीन उद्धार कोष स्थापना गर्ने ।			गाउँपालिका						१००००००	१००००००	
७.४ अपाङ्गहरुको वडास्तरीय समितिहरुलाई प्रशंशनीय सोचको वारेमा तालिम			गाउँपालिका								
७.५ पुनर्स्थापना केन्द्र गठन गर्ने ।			गाउँपालिका						३०००००	३०००००	

७.६ वैइजिङ्ग घोषणा पत्र, दीगो विकास तथा वालअधिकार महासन्धी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको अधिकारको वारेमा गाउँपालिका कर्मचारी, पदाधिकारीहरुलाई सचेतना निर्माण गर्ने ।			गाउँपालिका						४०००००	४०००००	
७.७ १६ दिने महिला हिंसा विरुद्धको अभियान सञ्चालन गर्ने ।			गाउँपालिका								
जम्मा								१३०००००	२२०००००	९०००००	१३००
८. वातावरण संरक्षण तथा बिपत व्यबस्थापन											
८.१. वन, भूसंरक्षण, जलाधार, जडिवुटी तथा जैविक विविधता सम्वन्धि नीति तयार गर्ने ।			गाउँपालिका					५००००		५००००	
८.२ गाउँपालिकाका पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरुलाई जलवायु अनुकुलन सम्वन्धि अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।			गाउँपालिका					५०००००		५०००००	

८.३ जमिन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन नीति तयार गर्ने । सरोकारवालाहरुलाई जमिन, विपद तथा वातावरण व्यवस्थापन नीतिको वारेमा अभिमुखिकरण गर्ने ।			गाउँपालिका					५००००		५००००	
८.४ विपद पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गर्ने			गाउँपालिका				१०००००			१०००००	
८.५ जि.आई.एस.को प्रयोग गरी जोखिम नक्सा तयार गर्ने ।			गाउँपालिका						५०००००	५०००००	
जम्मा							१०००००	६०००००	५०००००	१२०००००	
९. सहकार्य र समन्वय											
९.१ अन्तर स्थानीय तह समन्वय तथा सहकार्य नीति निर्माण गर्ने ।			गाउँपालिका				१०००००			१०००००	
९.२ जि.स.स. र गाउँपालिका वीच सहकार्यका लागि कार्यपत्र तयारी तथा प्रस्तुती गर्ने । कुल वजेट			गाउँपालिका				१००००० २०००००			१००००० २०००००	

परिच्छेद ५

५.१ सिमाहरु

जनमुखि कार्यक्रम, जबाफदेहीता सुनिश्चितता गर्न, प्रतिफलमा आधारित बिकास कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्न, बित्तिय अनुसासन कायम गर्न, सुशासन प्रत्याभुत गर्न यी बिभिन्न स्थानीय सरकारले सम्पादन गर्नु पर्ने कामहरु गर्दै गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह गुणस्तरीय बनाउँन सभन्दा पहिला त स्थानीय सरकारको क्षमता बिकास हुन आबश्यक छ भन्ने कुरा माथि नै चर्चा गरि सकिएको छ । तर क्षमता बिकासको उद्धेश्य, दायरा, मात्रा कति भन्ने प्रश्न आउँछ । पालिकाहरुको लागि आबश्यक क्षमतालाइ त बृहत्तर रुपमा बुझ्नु पर्ने हुन्छ । यस्तो कार्यको लागि त्यसै अनुसारको योजना, जनशक्ति, समय र साधनस्रोत आबश्यक पर्दछ । माथि भनि सकिएको छ कि क्षमता विकास शब्दले व्यक्तिको ज्ञान, सिप र धारणामा सकारात्मक प्रभाव ल्याउनुका साथै समग्र संस्था र प्रणालीको कार्य दक्षता र प्रभावकारिता वृद्धि भन्ने बुझाउँदछ । बृहत्तर र फराकिलो दायरा समेटेर गाउँपालिकाको क्षमता बिकास योजना तर्जुमा गर्नु पर्ने हो, तर सिमित स्रोत साधन र समयका कारण पालिकाको क्षेमता बिकासका लागि निम्न अनुसार चार क्षेत्रलाइ मात्र समेट्ने गरी कार्य अघि बढाउँने गरी प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठानले दिग्दर्शन बनाइ कार्यान्वयनमा ल्याएको छ ।
भौतिक स्रोत साधन

- ऐन, नियम, विधि र प्रणाली
- मानव संशाधन व्यवस्थापन
- मानव संशाधन बिकास

(क) गाउँपालिकाको विषयगत शाखा, केहि सेवाग्राही सँगको छलफल र अन्तरकृयाबाट तयार पारिएकोले वर्गीय, समूहगत चासोले प्रभाव पारेको हुन सक्ने र सबैलाई नसमेटीन सक्छ ।

(ख) विद्यमान स्थानीयसरकार संचालन ऐन, नियम, कार्यविधी र विभिन्न मार्गदर्शन, नमना निर्देशिका र पालिकाका दस्तावेज एवं कार्यशाला गोष्ठीका आएका र विभन्न प्रश्नावली सहितको अनुसूचीहरुका आधारमा तयार गरिएको तर अन्य महत्वपूर्ण विषय धेरै छुटेका हुन सक्छन् ।

(ग) क्षमता विकास योजनालाई कार्यान्वयन गर्न संघ, प्रदेश एवम‍् विकास साझेदारबाट आर्थिक, प्राविधीक सहयोगको अपेक्षा गरिएको छ ।

(घ) योजनाको मस्यौदा मूलत : गुणात्मक जानकारी र नयाँ विषयवस्तु, प्रविधी तर्फ बढि केन्द्रीत भई तयारी गरिएको छ ।

(ङ) श्रोत साधनको यथार्थ यकिन भै नसकेको संक्रमणकालीन अवस्थामा तयार गरिएको हुँदा कार्यान्वयनमा श्रोत साधनको उपलब्धता र खर्च व्यवस्थापन जोखीम रहन सक्छ ।

(च) नयाँ प्रस्तावित कार्य विभाजन नियमावलीलाई आधार मानी शाखागत क्षमता विकास योजना कार्यान्वयन कार्य योजना तयार गरिएको हुँदा विद्यमान शाखागत कार्य क्षेत्रमा भिन्नता देखिन सक्छ ।

५.२ क्षमता बिकास योजनाको अपेक्षित उपलब्धिहरु

सरकारसंग जनताका असिमिति अपेक्षा र चाहानाहरु हुन्छन् । जनताका अपेक्षा र चाहानाहरु पुरा गर्नु जनप्रतिनिधिको परम दायीत्व पनि हो । एकातिर असिमित जनअपेक्षा हुन्छन भने अर्कोतिर सिमिति स्रोतसाधन हुन्छ । यस्तो असन्तुलनलाइ गाउँपालिकाले आफ्नो क्षमता बिकास गरी सन्तुलित बनाउँने प्रयास गर्नु पर्दछ । भौतिक पुर्बाधार, मानव स्रोत व्यबस्थापन क्षमता बिकास मुलभुत पक्षहरु हुन । यति भएर मात्र पुग्दैन आबश्यकता अनुसार नीति

नियम भएन भने पनि केह गर्न सकिन्न । तसर्थ निति नियम तर्जुमा गर्नु पनि पहिलो शर्त अन्तर्गत पर्दछ । उपरोक्त तीन प्रकारका मुलभुत पक्षहरु बिद्यमान रहेता पनि बित्तिय व्यबस्थापन र बित्तिय अनुशासन कायम गाउँ समग्र बिकास नतिजा हासिल गर्न सकिन्न । यसर्थ समर्ग बिकास प्रकृयालाइ संस्थागत गरी नजअपेक्षा पुरा गर्न गाउँपालिकाले आफ्नो भौतिक अबस्था, मानव स्रोत व्यबस्थापन, बित्तिय व्यबस्था र नीति नियमहरु चुस्त र दुरुस्त, सदैव प्रयोग योग्य र सबैले बझ्ुन सक्ने हालतमा राख्नु पर्दछ । माथि चर्चा गरिए अनुसार यस छत्रदेव गाउँपालीकको क्षेमता बिकासका सुचकहरुका आधारमा आगमी तीन बर्षको लागि यो क्षेमता बिकास योजना तर्जुमा गरिएको छ । यसको परिपालना मात्र हुन सक्यो भने गाउँपालिकाले सम्पादन गन र्से ेवाका बिषयहरु प्रभावकारी बन्नेछन् जसले जनताका केही हदसम्म भए पनि गुनासा र अपेक्षाहरुलाइ सम्बोधन गर्न सक्दछ । यो त्रीबर्षीय क्षमता बिकास योजनाको सफल कार्यान्वयनले निम्न अनुसार उपलव्धि हासिल हुने अपेक्षा गरिउको छ ।

- गाउँपालिका तथा सहयोगी निकायहरूको कार्यसम्पादन स्तरमा सुधार आउँनेछ ।
- क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक स्रोत तथा साधनहरूको एकीन भइ सो को परिपूर्तिका लागि सरोकारवालाहरूलाई मार्ग दर्शन हुनेछ ।
- स्थानीय विकास प्रक्रिया, सेवा एवम् सुविधामा अल्पसंख्यक तथा सीमान्तीकृत समुदाय र पिछडिएको तथा आर्थिक रूपले विपन्न वर्गको पहुँच वृद्धि गर्न सहयोग पुग्नेछ ।
- गाउँपालिका र वडाहरुको कार्यसम्पादनमा सुधार भै सेवा सुविधामा पहुँच अभिबृद्धि हुनेछ ।
- निर्वाचित जनप्रतिनिधी, कर्मचारी, सेवा प्रदायक र सेवाग्राहीको क्षमता अभिवृद्धी हुनेछ जसका कारण गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहमा गुणस्तरीयता अभिबद्धि हुनेछ ।
- योजना ⁄ कार्यक्रम ⁄ बजेट अपेक्षकृत सहभागीतामूलक र समावेशी हुनेछ ।
- गाउँपालिका र विषयगत निकायको संगठनात्मक र व्यवस्थापकिय क्षमतामा सुधार हुनेछ ।
- गैसस र निजी क्षेत्रको अभिलेख व्यवस्थित भै सहकार्य र समन्वयमा सुधार आउनेछ जसका कारण गाउँपालिकाको सेवा र बिकासका दायरा फराकिलो हुनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका बिभिन्न सेवा प्रदायक संस्थाहरुको सेवामा प्रभावकारिता आउनेछ ।
- गाउँ सूचना तथा अभिलेख केन्द्र सूचनाको प्रमुख थलोको रुपमा स्थापित हुनेछ ।
- गाउँपालिकाको आन्तरिक राजस्व वृद्धि भै प्रतिव्यक्ति लगानी बढ्नेछ ।
- आर्थीक व्यवस्थापन र पारदर्शितामा वृद्धि भै वेरुजु र पेश्कीमा कमी आउने छ ।

५.३ क्षमता बिकास योजना कार्यान्वयन रणनीति

कुनै पनि योजना त्यतिबेला मात्र सार्थक हुन्छ जव त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन्छ । योजना कार्यान्वयनलइ रणनीतिक रुपमा सफल पार्न त्यसको कार्यान्वयन पनि रणनीतिक रुपमा अंगिकार गरिनु पर्दछ । यस छत्रदेव गाउँपालिकको यो त्रीवर्षीय क्षमता बिकास योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि निम्न अनुसार रणनीतिक भुमिकाहरुको पहिचान

गरिएको छ । सबैले आफ्नो स्थानबाट योगदान गर्न सकेमात्र यो क्षमता बिकास योजनाले सार्थकता पाउँनेछ ।

क) गाउँपालिका

यस क्षमता विकास योजनाको सफलता, सार्थकता र प्रभावकारी कार्यान्वयनको प्रमूख पक्ष भनेको गाउँपालिका हो । गाउँपालिका भन्नुको अर्थ गाउँपालिका अध्यक्ष, गाउँपालिका उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्षहरु, गाउँपालिकाका कर्मचारीहरु समग्र रुपमा हुन्छ भनेर बुझ्नु पर्ने हुन्छ । यो योजना कार्यान्वयनका लागि गाउँपालिकाले न्युनतम रुपमा निम्न अनुसार भुमिका निर्वाह गर्नु पर्ने निस्कर्ष निकालिएको छ ।

- यो क्षमता विकास योजनाको बस्तुगत र मूलभुत बिषयमा समान बुझाइको बिकासमा जोड दिने ।
- क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयनका लागि मासिक, त्रैमासिक र बार्षिक क्यालेण्डर बनाउँने र कार्यान्वयनका लागि बिषयगत रुपमा फोकल पर्सन तोक्ने ।
- क्षमता बिकास योजना कार्यान्वयन, अनुगमन र नियमनका लागि गाउँ कार्यपालिकाका कुनै सदस्यको संयोजकत्वमा ५ देखि ७ सदस्यीय समिति बनाइ जिम्मेबारी दिने । अध्यक्षले शुक्ष्म रुपमा अनुगमन गर्ने र पृष्टपोषण दिने ।
- क्षमता बिकास योजनाका लागि बजेट बिनियोजन प्रणालीलाई अनिवार्य तथा संस्थागत गर्ने
- यस क्षेमता विकास योजनालाइ योगदान दिन सक्ने व्यक्ति र संस्थाहरुको रोष्टर तयार गरी प्रभावकारी परिचालन गर्ने ।
- क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनका लागि बार्षिक बजेटमा प्राथमिकता दिने ।
- बिभिन्न बिकास साझेदार र सहयोगी निकायहरुको पहिचान गरी उनीहरुसंग साझेदारीता र सहकार्यको वातावरण बनाउँने ।
- क्षमता विकास योजनाको नीतिगत र कानुनी उपयोगिता र प्रभाकारिता मूल्यांङ्कन गर्ने ।
- क्षमता विकास योजनालाइ बार्षिक रुपमा अध्याबधिक गर्ने गराउँने ।

ख) क्षमता विकास योजना समन्वय समिति

- क्षमता विकास सम्बन्धी नीति तथा रणनीतिहरू तर्जुमा गरी कार्यपालिका मार्फत् सभाबाट पारित गराउने र कार्यान्वयनकालागि बजेटको सुनिश्चितता गर्ने ।
- क्षमता विकास योजनालाई वार्षिक रुपमा अध्यावधिक गर्ने, गराउने,
- क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने गराउने,
- स्थानीय सरकारको क्षेत्रभित्र सञ्चालन हुने क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू बीच समन्वय गर्ने गराउने,
- समितिले सूचकमा आधारित भई क्षमता विकास कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने,
- कार्यक्रमको गुणस्तर सुनिश्चित गर्न नियमित रूपमा कार्यक्रमको अनुगमन र समीक्षा गर्ने,
- क्षमता विकास सम्बन्धमा अन्य सहयोगी निकायहरूबीच समन्वय गर्ने, ङ क्षमता विकास सम्बन्धी अध्ययन, अन्वेषण गर्ने गराउने,
- क्षमता विकास सम्बन्धी अन्य आवश्यक कार्यहरू गर्ने ।

ग) बिषयगत शाखाहरु

- गाउँपालिकाको समग्र विकास प्रक्रिया र लाभ प्राप्तीमा गरिने सबै कार्यका लागि क्षमता विकास बिषयलाइ अन्तरसम्बन्धित गर्ने ।
- विषयगत शाखाबाट गरिने योजना तर्जुमा, विकासका कार्य लगायत हरेक सेवा प्रवाहका विषयमा लक्षित बर्ग समुदायको सहभागिता र लाभ सुनिश्चितताका विषयमा संवेदनशिलता अपनाउने । घ) विकास साझेदारहरु
- क्षमता विकास योजनाको कार्यान्वयन र पुनरावलाकनका` लागि गाउंपालिकालाई आवश्यक प्राविधिक सहयोग गर्ने ।
- महिला, दलित, अपांग जेष्ठ नागरीक, विपन्न लगायत पछाडी पारिएका बर्ग समुदायको विकास प्रक्रियामा मूलप्रवाहीकरणका लागि गाउँलिकासंग समन्वय गरी साझेदारीमा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने ।
- विकासका साझेदारबाट संचालन गरिने विकास सम्बन्धी कार्यक्रममा क्षमता बिकासको बिषय सम्बोधन हुने गरी क्रियाकलाप तय गरी कार्यान्वयन गर्ने ।
- महिला, दलित, जनजाती, अति बिपन्न तथा वञ्चित समूहका लागि आर्थिक सामाजिक सशक्तीकरणमा योगदान पुग्ने खालका क्षमता विकास योजनाका कृयाकलापहरुलाइ अन्तरसम्बन्धित गर्ने ।

ङ) स्थानीय राजनीतिक दलहरु

- बार्षिक बजेट तथा योजना तर्जुमा कार्यमा क्षमता बिकास योजनालाइ प्राथमिकतामा राख्ने ।
- गाउँपालिकाले तय गरेको तथा बेलाबेलामा परिमार्जन गरेको क्षमता विकास योजनालाइ सहयोग गर्ने ।
- राष्ट्रिय स्तरमा राजनीतिक सहमति र सहयोगका लागि पहल गर्ने ।

५.४ क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनका जोखिम तथा चुनौतीहरु

- क्षमता विकास योजना प्रति जनप्रतिनिधी र कर्मचारीमा साझा बुझाईमा एकरुपता हुन नसक्नु
- क्षमता विकास योजनाको उपलब्धि भौतिक परिणाम जस्तो नदेखिने हुँदा ओझेलमा पर्ने सम्भावना
- क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनमा आवश्यक ज्ञान,
- क्षमता, दक्ष मानबस्रोत र बजेटका कमी हुन सक्ने ।
- खण्डिकृत तथ्याङ्क तथा सूचनाहरुको आधारमा योजना र कार्यक्रमहरु तयार हुनु ।
- स्थानीय, प्रदेश र संघीय निर्वाचनमा ध्यान केन्द्रित भै क्षमता विकास योजनामा सम्बेदनशिलता नपुग्नु ।

५.५ उपरोक्त चुनौतीहरुको समाधानका लागि अबलम्बन गर्न सकिने सम्भाबित रणनीतिहरु

- सहभागितात्मक अभिमूखिकरण तथा सहजीकरणबाटसमान बुझाईको विकासमा जोड दिने ।
- क्षमता विकास प्रयास सम्बन्धि राष्ट्रिय तथा प्रदेश नीति तथा कानुन र अन्तराष्ट्रिय प्रावधान बारे अभिमूखिकरण गर्ने ।

- गाउँलिकाबाट क्षमता विकासका कार्यक्रममा लगानीको वातावरण मिलाई दक्ष मानवस्रोतको उत्पादन तथा परिचालमा जोड दिने ।
- क्षमता विकास योजनाको वेलावेलामा पुनरावलोकन गरी उपलब्धि मापन गर्ने ।
- गाउँपालिकाले बार्षिक रुपमा तथ्यांकहरु अद्यावधिक गर्ने र समस्या र ग्यापहरु पहिचान गर्ने ।
- क्षमता विकास योजना कार्यान्वयनका लागि बजेटको व्यबस्था मिलाउँने ।

६.४ सुझाव तथा निस्कर्षहरु

छत्रदेव गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमा कार्यक्रमका सिलसिलामा विभिन्न बिधा र क्षेत्रका व्यक्तित्वहरु राम्रो र उत्साहजनक उपस्थिति थियो । गाउँपालिकाका जनप्रतिनिधि, कर्मचारी र सरोकारवालाहरुले यस कार्यक्रमलाइ अन्त्यन्तै महत्वका साथ लिएको पाईयो । बास्तवमा यो क्षमता विकास योजना हरेक स्थानिय तहका लागि अपरिहार्य छ । २०७४ को स्थानीय निर्वाचन लगत्तै क्षमता विकास योजना तर्जुमा भएको भए गाउँपालिकाले धेरै उपलब्धि हासिल गरिसक्थ्यो होला । कार्यक्रमका सहभागिहरुले पनि यो कार्यक्रम धेरै ढीला भएको महशुष गर्नु भयो । खासगरी जनप्रतिनिधिहरुका लागी कार्यकाल अवधिको अन्तिम घडीमा यो कार्यक्रम तर्जुमा हुनुले खासै लाभ लिन नसकिने भएतापनि आगामी निर्वाचन पश्चात नेतृत्वमा आउँने जनप्रतिनिधि र कार्यरत कर्मचारीहरुको लागि भने कार्यक्रम फलदायी हुने अपेक्षा वाहाँहरुको थियो । बास्तवमा यस्ता कार्यक्रमले कर्मचारी वर्गमा थप ज्ञान , सिप र क्षमता विकास भै गाउँपालिकाको सेवा प्रवाहमा ठूलो टेवा पुग्ने निश्चयनै छ । स्थानिय निकायका कर्मचारी वर्गमा यो कार्यक्रमको बारेमा जानकारी हुनु र कार्यान्वयनमा ल्याउनुले पालिकाहरुका विभिन्न काम कर्तव्यहरुमा सधार हुने र काममा ढिला सुस्ती नहुने साथै जनताका समस्याहरुलाई सहज तरिकाले समाधान गने उत्तम तरिकाहरु अवलम्वन गर्न सकिने भएको हुँदा कार्यक्रमको आबश्यकता र औचित्य प्रमाणित हुन्छ । तर जनप्रतिनिध, कर्मचारी र सरोकारवालाहरुमा क्षमता विकास कार्यक्रम तर्जुमाका विभिन्न कार्यक्रमहरुको लाभ लिई आगामी दिनहरुमा यस गाउँपालिकाले कार्यक्षमताको स्तरमा सुधार ल्याउने अठोट तथा प्रतिबद्धताको आबश्यकता भने टड्कारो रहेको देखिन्छ ।

क्षमता बिकास योजना तर्जुमा प्रकृयामा गाउँपालिकाबाट प्राप्त सहयोग र सद्भाव अत्यन्त प्रशंसनीय छ । तथ्यांक संकलन, बिश्लेषणमा भएको सहकार्य, अभिमुखिकरण कार्यक्रममा प्राप्त सुझाव र पृष्ठपोषणहरु यो क्षमता बिकास योजना तर्जुमा का लागि महत्वपुर्ण सावित भएको छ । आगामी दिनमा गाउँपालिकाले यस क्षमता बिकास योजनालाइ अपनत्व ग्रहण गरि कार्यान्वयनमा जोड दिन हामी सहजकर्ताको तर्फबाट सुझाव पेश गर्न चाहान्छौ । साथै आगामी तीन बर्षमा यो योजनाको कार्यान्वयन मार्फत गाउँपालिकाको परिवर्तनमा उलेख्य सुधार आओस भन्ने शुभकामना समेत व्यक्त गर्न चाहान्छौ ।

अनुसुचि १ बिश्लेषणका लागि प्रयोग गरिएका फारामहरु

२. सामाजिक विकासः शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सरसफाई, संस्कृति, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

एकल अधिकार अन्तर्गतः आधारभूत शिक्षा तथा माध्यमिक शिक्षा, आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाइ (खाद्य गुणस्तर, प्रदूषण, स्वास्थ्यजन्य फोहरमैला व्यवस्थापन), खानेपानी, भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र असक्तहरूको व्यवस्थापन

साझा अधिकार अन्तर्गतः खेलकुद, पत्रपत्रिका, स्वास्थ्य (स्वास्थ्य संस्था दर्ता अनुमति, औषधीजन्य वनस्पति, औषधी खरिद, आकस्मिक सेवा), समाजिक सुरक्षा तथा गरीबी निवारण (लक्ष्यित समूह)

महाशाखा/शाखाको नामः सामाजिक बिकास

क्षमता विकासका क्षेत्र	महाशाखा/शाखा/ इकाइको भूमिका (हुने/नहुने)	के कुरामा कमी भएर कार्यसम्पादनलाई प्रभाव पारेको छ ? विस्तृत विवरण लेख्ने । (१. भौतिक स्रोत साधन, २. ऐन, नियम, विधि र प्रणाली, ३. जनशक्ति व्यवस्था, ४. ज्ञान, सीप, दक्षता ५. अन्य भए.....)	क्षमता विकासका लागि चाल्नु पर्ने उपायहरू
(क) विकास व्यवस्थापन			
विषयक्षेत्रगत विकास आवधिक/गुरू योजना तथा नीति नियमहरू	हुने	४	आबधिक योजना तथा गुरु योजना बनाउँनु पर्ने
समावेशी विकास नीति (लैंङ्गिक, बालबालिका, सीमान्तीकृत वर्ग, गरीबमुखी विकास)	हुने	२, ४	जेसी नीति तथा रणनीति तर्जुमा गर्नु पर्ने ।
वातावरण, जलवायु परिवर्तन	हुने	१	नीति निर्माण गर्नु

व्यवस्थापन नीति			पर्ने

३. भौतिक पूर्वाधारः सडक तथा पुल, झोलुङ्गे पुल, सिंचाइ, भवन तथा शहरी विकास, ऊर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत्, वैकल्पिक ऊर्जा, सञ्चार

एकल अधिकार अन्तर्गतः स्थानीयस्तरका विकास आयोजना तथा परियोजना (विकास योजना, शहरी विकास, भवन, वस्ती, सार्वजनिक भवनहरू, पर्यटन क्षेत्रको विकास, घ वर्गको ठेक्का इजाजत आदि), स्थानीय सडक, ग्रामीण सडक, कृषि सडक, सिंचाई, साना जलविद्युत् आयोजना, वैकल्पिक ऊर्जा

साझा अधिकार अन्तर्गतः स्थानीयस्तरमा पुरातत्व, प्राचीन स्मारक र संग्राहलय संरक्षण, सम्वर्द्धन र पुनर्निर्माण

संघीय ऐनको थप व्यवस्थाः यातायात सेवा, सञ्चार सेवा, न्यूनतम दररेट निर्धारण, भवन निर्माण इजाजत तथा सडक व्यवस्था

महाशाखा/शाखाको नामः योजना शाखारप्राबिधिक शाखा

क्षमता विकासका क्षेत्र	महाशाखा/शाखा/ इकाइको भूमिका (हुने/नहुने)	के कुरामा कमी भएर कार्यसम्पादनलाई प्रभाव पारेको छ ? विस्तृत विवरण लेख्ने । (१. भौतिक स्रोत साधन, २. ऐन, नियम, विधि र प्रणाली, ३. जनशक्ति व्यवस्था, ४. ज्ञान, सीप, दक्षता)	क्षमता विकासका लागि चाल्नु पर्ने उपायहरू
(क) विकास व्यवस्थापन			
विषयक्षेत्रगत विकास आवधिक/गुरू योजना तथा नीति नियमहरू	हुने	४	गुरु योजना र आबधिक योजना तर्जुमा गरी लागु गर्नु पर्ने

४. वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापनः वन तथा भूसंरक्षण, जलाधार संरक्षण, वातावरण संरक्षण, जलवायु परिवर्तन, फोहरमैला व्यवस्थापन, जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण, विपद् व्यवस्थापन

एकल अधिकार अन्तर्गतः वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता (फोहरमैला व्यवस्थापन, वातावरण मैत्री, हरित क्षेत्र), विपद् व्यवस्थापन, खानी तथा खनिज पदार्थ संरक्षण, जलाधार संरक्षण, वन्यजन्तु

साझा अधिकार अन्तर्गतः वन, जंगल, वन्यजन्तु, चराचुरूंगी, जैविक विविधता संरक्षण, जल उपयोग, वातावरण, पर्यावरण संरक्षण

महाशाखा/शाखाको नामः

क्षमता विकासका क्षेत्र	महाशाखा/शाखा/ इकाइको भूमिका (हुने/नहुने)	के कुरामा कमी भएर कार्यसम्पादनलाई प्रभाव पारेको छ ? विस्तृत विवरण लेख्ने । (१. भौतिक स्रोत साधन, २. ऐन, नियम, विधि र प्रणाली, ३. जनशक्ति व्यवस्था, ४. ज्ञान, सीप, दक्षता)	क्षमता विकासका लागि चाल्नु पर्ने उपायहरू
(क) विकास व्यवस्थापन			
विषयक्षेत्रगत विकास आवधिक/गुरू योजना तथा नीति नियमहरू	हुने	४	गुरु योजना र आबधिक योजना तर्जुमा गरी लागु गर्नु पर्ने
समावेशी विकास नीति (लैङ्गिक, बालबालिका, सीमान्तीकृत वर्ग, गरीबमुखी विकास)	हुने	४	पालिकाले तर्जुमा गरेको जेसी नीति, रणनीतिको पालना गर्नु पर्ने

५. संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह तथा सुशासनः मानव संशाधन विकास, संस्थागत क्षमता विकास, सेवा प्रवाह मापदण्ड निर्धारण, सेवा प्रवाहमा विद्युतीय सूचना प्रणालीको प्रयोग, लेखाङ्कन, राजस्व परिचालन, वित्तीय अनुशासन, लेखा परीक्षण, बेरुजु फछ्र्यौट, आन्तरिक नियन्त्रण

एकल अधिकार अन्तर्गतः नगर प्रहरी, एफ.एम. संचालन, स्थानीय कर, सेवा शुल्क, दस्तुर संकलन, स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन (संगठन, जनशक्ति, वृत्ति विकास, सूचना प्रविधि, सेवा व्यवस्थापन), स्थानीय तथ्यांक तथा अभिलेख संकलन (व्यक्तिगत घटना, जन्म, मृत्यु, विवाह र तथ्यांक), स्थानीय अभिलेख (तथ्यांक, सूचना केन्द्र, सार्वजनिक

सम्पत्ति, अभिलेख), जग्गा धनी प्रमाणपुर्जा वितरण

साझा अधिकार अन्तर्गतः सेवाशुल्क तथा रोयल्टी संकलन बाँडफाँड, सुकुम्बासी व्यवस्थापन, सवारी साधन अनुमति, संघ संस्था दर्ता तथा नवीकरण

संघीय ऐनको थप व्यवस्थाः भूमि व्यवस्थापन, वडा समितिहरूको कार्य, साझेदारी वा संयुक्त व्यवस्थापनमा कार्य, बजेट तर्जुमा प्रक्रिया, स्थानीय संञ्चत कोष व्यवस्थापन अख्तियारी, लेखा, लेखा परीक्षण, आन्तरिक नियन्त्रण, सूचना प्रविधि), सार्वजनिक खरिद, स्थानीय सरकारको सम्पत्ति संरक्षण

महाशाखा/शाखाको नाम

क्षमता विकासका क्षेत्र	महाशाखा/शाखा/इकाइको भूमिका (हुने/नहुने)	के कुरामा कमी भएर कार्यसम्पादनलाई प्रभाव पारेको छ ? विस्तृत विवरण लेख्ने । (१. भौतिक स्रोत साधन, २. ऐन, नियम, विधि र प्रणाली, ३. जनशक्ति व्यवस्था, ४. ज्ञान, सीप, दक्षता)	क्षमता विकासका लागि चाल्नु पर्ने उपायहरू
(क) विकास व्यवस्थापन			
विषय क्षेत्रगत विकास आवधिक/गुरू योजना तथा नीति नियमहरू	हुने	४	गुरु योजना र आबधिक योजना तर्जुमा गरी लागु गर्नु पर्ने

समावेशी विकास नीति (लैंङ्गिक, बालबालिका, सीमान्तीकृत वर्ग, गरीबमुखी विकास)	हुने	४	पालिकाले तर्जुमा गरेको जेसी नीति, रणनीतिको पालना गर्नु पर्ने

अनुसूची – २ स्थानीय सरकारको संस्थागत क्षमता (नेतृत्व तह) लेखाजोखा फाराम

क्षमता विकासका क्षेत्र	प्रमुख/उपप्रमुख समिति/उपसमितिको भूमिका हुने नहुने	के कुरामा कमी भएर कार्यसम्पादनलाई प्रभाव पारेको छ ? विस्तृत विवरण लेख्ने । (१. भौतिक स्रोत साधन, २. ऐन, नियम, विधि र प्रणाली, ३. जनशक्ति व्यवस्था, ४. ज्ञान, सीप, दक्षता)	क्षमता विकासका लागि चाल्नु पर्ने उपायहरू
दूरदृष्टि र रणनीतिक (आवधिक वा गुरु वा एकीकृत) पालिका/नगर विकास योजना	हुने	२ र ४	कार्यबिधि बनाउँनु पर्ने
आवश्यक ऐन कानून तर्जुमा र कार्यान्वयन	हुने	२ र ४	कार्यबिधि बनाउँनु पर्ने
संरचना तथा व्यवस्थापन विकास	हुने	२ र ४	कार्यबिधि बनाउँनु पर्ने
वडा कार्यालय व्यवस्थापन	हुने	२ र ४	कार्यबिधि बनाउँनु पर्ने
न्यायिक समितिको कार्यप्रणाली तथा कार्य सम्पादन	हुने	२ र ४	कार्यबिधि बनाउँनु पर्ने
समिति, उपसमितिहरूको परिचालन	हुने	२ र ४	कार्यबिधि बनाउँनु पर्ने

सामाजिक समावेशीकरण तथा निर्णय प्रक्रियामा सहभागिता	हुने	२ र ४	कार्यबिधि बनाउँनु पर्ने
सहकार्य, समन्वय र साझेदारिता	हुने	२ र ४	कार्यबिधि बनाउँनु पर्ने
पारदर्शिता तथा गुनासो सुन्ने प्रणाली	हुने	२ र ४	कार्यबिधि बनाउँनु पर्ने
अनुगमन तथा मूल्यांकन	हुने	२ र ४	कार्यबिधि बनाउँनु पर्ने
संस्थागत मूल्य तथा मान्यता	हुने	२ र ४	कार्यबिधि बनाउँनु पर्ने

अनुसूची – ३ आपूर्तिमा आधारित क्षमता विकास आवश्यकता पहिचानका लागि प्रयोगमा ल्याउने फारामहरू

(क) गाउँ/नगरपालिकाको अधिकारको उपयोगको अवस्था

गाउँ/नगरपालिकाको अधिकार	उपयोग भए/नभएको	जनशक्ति भए/नभएको
(क) एकल अधिकार क्षेत्र		
नगर प्रहरी	भएको	भएको
सहकारी संस्था	भएको	भएको
एफ.एम. संचालन	नभएको	नभएको
स्थानीय कर, सेवा शुल्क, दस्तुर	भएको	भएको
स्थानीय सेवा व्यवस्थापन	भएको	भएको
स्थानीय तथ्यांक र अभिलेख व्यवस्थापन	भएको	भएको
स्थानीय स्तरका विकास आयोजना तथा परियोजना	भएको	भएको
आधारभूत र माध्यमिक शिक्षा	भएको	भएको
आधारभूत स्वास्थ्य र सरसफाइ	भएको	भएको
स्थानीय बजार व्यवस्थापन, वातावरण संरक्षण र जैविक विविधता	भएको	भएको
स्थानीय सडक, ग्रामिण सडक, कृषि सडक र सिंचाइ	भएको	भएको
नगरसभा, मेलमिलाप र मध्यस्थताको व्यवस्थापन	भएको	भएको

स्थानीय अभिलेख व्यवस्थापन	भएको	भएको
जग्गाधनी दर्ता प्रमाणपुर्जा वितरण	भएको	भएको
कृषि तथा पशुपालन, कृषि उत्पादन व्यवस्थापन, पशु स्वास्थ्य, सहकारी	भएको	भएको
ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अशक्तहरूको व्यवस्थापन	भएको	भएको
बेरोजगारको तथ्यांक संकलन	भएको	भएको
कृषि प्रसारको व्यवस्थापन, सञ्चालन र नियन्त्रण	भएको	भएको
खानेपानी, साना जलविद्युत् आयोजना, वैकल्पिक ऊर्जा	भएको	भएको
विपद् व्यवस्थापन	भएको	भएको
जलाधार, वन्यजन्तु, खानी तथा खनिज पदार्थको संरक्षण	भएको	भएको
भाषा, संस्कृति र ललितकलाको संरक्षण र विकास	नभएको	नभएको
(ख) साझा अधिकारबाट प्राप्त अधिकार	भएको	भएको
खेलकुद र पत्रपत्रिका	भएको	भएको
स्वास्थ्य	भएको	भएको
विद्युत्, खानेपानी तथा सिंचाइ जस्ता सेवाहरू	भएको	भएको
वन, जंगल, वन्यजन्तु, चराचुरुङ्गी, जल उपयोग, वातावरण, पर्यावरण तथा जैविक विविधता	भएको	भएको
सामाजिक सुरक्षा र गरीबी निवारण	भएको	भएको

व्यक्तिगत घटना, जन्म, मृत्यु, विवाह र तथ्याङ्क	भएको	भएको
स्थानीय स्तरमा पुरातत्व, प्राचीन स्मारक र संग्रहालय संरक्षण, संवर्द्धन र पुनर्निर्माण	नभएको	नभएको
सुकुम्बासी व्यवस्थापन	नभएको	नभएको
प्राकृतिक स्रोतबाट प्राप्त रोयल्टी	भएको	भएको
सवारी साधन अनुमति	भएको	भएको
संघसंस्था दर्ता तथा नवीकरण	भएको	भएको
भूमि व्यवस्थापन	भएको	भएको
सञ्चार सेवा	भएको	भएको
यातायात सेवा	भएको	भएको
घरेलु तथा साना उद्योग	भएको	भएको

(ख) कर्मचारी तथा पूर्वाधार अवस्थाको विश्लेषण महाशाखा/शाखाको नामः

विद्यमान महाशाखा/शाखा	कर्मचारीहरू (तह, सेवा र संख्या)		भवन/स्थान, फर्निचर तथा मुख्य उपकरणहरू (यन्त्र), सवारी साधन, सूचना प्रविधि सफ्टवेयर समेत र अन्य)	
	विद्यमान	थप आवश्यक	विद्यमान	थप आवश्यक
प्रशासन शाखा	२		भवन १: पर्याप्त	

आर्थिक शाखा	३		फर्निचर	थप गर्नु पर्ने
शिक्षा शाखा	१		उपकरणहरु	आबक्यकता पहिचान गरी थप गर्नु पर्ने
पशुसेवा शाखा	२		सुचना प्रबिधि	डिजिटलाइज गर्नु पर्ने
पुर्वाधार शाखा	२		सवारी साधन	थप गर्नु पर्ने
रोजगार केन्द्र	१			
कृषि शाखा	१			
क्ब्एत्रृच	२			
महिला बालबालिका	२			

(ग) नयाँ अवधारणा, नीति तथा सूचना प्रविधिको उपयोगको अवस्था

ीबषय	हालको अवस्था	अब के गर्ने
राजस्व सुधार योजना तथा राजस्व प्रक्षेपण	नीति छ	कार्यान्वयन गर्ने
आवधिक रणनीतिक योजनाहरू	सडकको मात्र छ	अन्य योजनाहरु बनाइने
गुरु योजनाहरू		आबश्यकताका आधारमा निर्माण गर्ने
मध्यावधि खर्च संरचना	छैन	प्रणाली विकास गर्ने

वार्षिक बजेट तर्जुमा प्रणाली	कार्यबिधि छ	
नतिजामुखी अनुगमन प्रणालीको स्थापना	प्राणाली छ	
लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण		जेसी नीति र रणनीति तर्जुमा गरिने
उत्थानशीलता (आर्थिक, विपद्, निर्माण, सामाजिक आदि)	छ	
जलवायु परिवर्तन तथा कार्वन उत्सर्जन न्यूनीकरण		तर्जुमा गर्नु पर्ने
निर्माण मापदण्ड तथा भवन संहिता	बिद्यमान छ	
सूचना प्रविधि तथा सफ्टवेयरहरू (सुत्र, राजस्व, घटना दर्ता, इ–विडिङ्ग आदि)	छ	
उत्तरदायित्वका संयन्त्रहरू तथा उपयोग	छ	

फोहरमैला व्यवस्थापन	कार्यबिधि छ	
आर्थिक विकास र निजी क्षेत्रसँगको साझेदारी अपाङ्गमैत्री कार्यस्थानको व्यवस्था आदि ।		प्रणाली तर्जुमा गरिने

अनुसूची ४ स्थानीय सरकारको विद्यमान मानव संशाधनको क्षमता लेखाजोखा फाराम (विषयक्षेत्रगत रूपमा)

क्षमता विकासका क्षेत्र	प्रशिक्षण/ अभिमुखीकरण/ अन्तरक्रिया / अन्य	कार्यक्रम किन आवश्यक परेको हो ?	कार्यक्रम कसका लागि (कृपया ठीक चिन्ह लगाउनु होला, एक भन्दा बढी पनि हुन सक्दछ)					अपेक्षित उपलब्धि	समय अवधि	कार्यक्रम सञ्चालन गर्न उपयुक्त महिना
			कार्यपालिका पदाधिकारी	वडा समितिका अध्यक्ष तथा सदस्यहरू	कर्मचारीहरू (कुन स्तरका कर्मचारी)	वडा कार्यालयका कर्मचारीहरू	अन्य (खुलाउने)			
स्थानीय शासनसम्बन्धी नीति, कानून र सार्वजनिक प्रशासन	अन्तरकृया	बुझाइमा स्पष्टता ल्याउँन					न्यायिक समिति	क्षमता विकास हुने	७ दिन	वैशाख/वर्ष
स्थानीय न्यायिक तथा मध्यस्थता	तलिम संचालन (पुन ताजगी सहित)	क्षमता बिकासका लागि					मेलमिलाप कर्ता	मेलमिलाप गर्न सिकाउन	७ दिन	चैत्र/वर्ष
नतिजामा आधारित योजना तर्जुमा	डिजिटलाइज प्रणाली	कार्यसम्पादन गुणस्तरी बनाउँन						व्यवस्थित योजना निर्माण	५ दिन	वैशाख/वर्ष

र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रणाली	स्थापना									
शहरी भू–उपयोग नीति तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	प्रशिक्षण	भुमिव्यवस्थापन र गरीवी न्युनिकरणका लागि						प्रभावकारी कार्यान्वयन	३ दिन	दोस्रो वर्ष निर्माण प्रत्येक वर्ष छलफल
कार्यालय व्यवस्थापन तथा अभिलेख प्रणाली	तालिम संचालन	क्षमता बिकास						कार्यान्वयन गर्न	२ दिन	पहिलो वर्ष/वैशाख
सार्वजनिक र सामाजिक उत्तरदायित्व जवाफदेहिताका अवधारणा, औजारहरू र उपयोग सीप	तालिम संचालन	क्षमता बिकास						अभिलेख व्यवस्थित गर्ने	२ दिने	जेठ/पहिलो वर्ष
लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण	गोष्ठि संचालन	रणनीति तर्जुमा गर्न						जनउत्तरदायित्व बढ्ने	३ दिने	दोश्रो/भाद्र महिना

सूचना तथा ज्ञान व्यवस्थापन (Information & Knowledge Management)	तालिम संचालन	क्षमता बिकास					लक्षित समुदाय	लै.स.सा.स कार्यान्वयन	२ दिने	प्रत्येक वर्ष/श्रावण भाद्र
नेतृत्व सीप, Team Building, द्वन्द व्यवस्थापन	तालिम संचालन	क्षमता बिकास					—	आईटि लाई व्यवस्थित गर्ने	५ दिन	श्रावण/प्रत्येक वर्ष
सकारात्मक सोच (appreciative Inquiry)	तालिम संचालन	क्षमता बिकास					क्रियाशिल राजनैतिक दलका प्रतिवेदन	नेतृत्व बिकास सहकार्य हुने	५ दिने	हरेक वर्ष/वैशाख
अनुगमन, मूल्यांकन, प्रतिवेदन	तालिम संचालन	क्षमता बिकास					स्थानिय राजनैतिक दलका प्रतिनिधि विभिन्न समुह	सामाजिक विकृति न्यूनिकरण गर्न	३ दिने	हरेक वष/भाद्र

अनुसुचि ५ क्षमता विकास योजना तयारी कार्यशालामा सहभागीहरुको विवरण

क्र.स.	पद	नम	ठेगाना
१.	अध्यक्ष	लेखनाथ पोखेल	छत्रदेव गा.पा
२.	उपाध्यक्ष	तुल्सीदेवी श्रेष्ठ	छत्रदेव गा.पा
३.	प्र प्र .अ	भेषराज पन्थ	छत्रदेव गा.पा
४.	अध्यक्ष वडा नँ २	राजेश कु. पन्थी	छत्रदेव गा.पा
५.	अध्यक्ष वडा नँ ५	बलकृष्ण श्रेष्ठ	छत्रदेव गा.पा
६.	अध्यक्ष वडा नँ ६	कमल पौडेल	छत्रदेव गा.पा
७.	का.पा.स	कमला अधिकारी	छत्रदेव गा.पा
८.	का.पा.स	शारदा खनाल	छत्रदेव गा.पा
९.	का.पा.स	जवुना विश्वकर्मा	छत्रदेव गा.पा
१०.	का.पा.स	सुन्तली वि.क	छत्रदेव गा.पा
११.	कृषि अधिकृत	सरिता वाञ्जादे	छत्रदेव गा.पा
१२.	उधम विकास सहजकर्ता	खदानन्द्य भुसाल	छत्रदेव गा.पा
१३.	एपा	कृष्ण प्र.पन्थी	छत्रदेव गा.पा
१४.	सु.प्र.अ	सुनिल पन्थी	छत्रदेव गा.पा
१५.		उमनाथ पन्थी	छत्रदेव गा.पा
१६.	अपरेटर	धनमाया श्रेष्ठ	छत्रदेव गा.पा
१७.	स.म.वि.नी	शारदा वि.क	छत्रदेव गा.पा
१८.	प्राविधिक	शंकर रिजाल	छत्रदेव गा.पा
१९.	रोजगार संयोजक	सन्तोष भुसाल	छत्रदेव गा.पा
२०.	राजस्व प्रशासन शाखा	कृष्ण प्र.श्रेष्ठ	छत्रदेव गा.पा
२१.	स्वास्थ्य निरिक्षक	बुद्धिराम न्यौपाने	छत्रदेव गा.पा
२२.		सञ्जय राना क्षेत्री	छत्रदेव गा.पा
२३.	क.अ	शिव ब.. सुनार	छत्रदेव गा.पा
२४.	विज्ञ टिम लिडर	दिवेश श्रेष्ठ	छत्रदेव गा.पा
२५.	विज्ञ	डिल्लु प्र.घिमिरे	छत्रदेव गा.पा

क्षमता विकाससँग सम्बन्धित स्रोत व्यक्ति र सरोकारवाला पक्षहरू

स्रोत व्यक्ति वा सरोकारवाला पक्षको नाम	क्षमता विकास सहकार्य वा सहयोगका क्षेत्र	सम्भावित भूमिका
वाह्य	वातावरण। विपद व्यवस्थापन	सहजीकरण
वाह्य	ऐन नियम कार्यविधि , रणनीति निर्माण	सहजीकरण
सआाहरा कार्यक्रम	स्वास्थ्य एवं पोषण	आर्थिकव्यवस्थापन
वाह्य	राजश्व सुधार	सहजीकरण
वाह्य	कम्यटर तथा भाषा तालिम	सहजीकरण
वाह्य	अनुगमन मल्यांकन	सहजीकरण
वाह्य	प्रस्तावना तथा प्रतिवेदन लेखन	सहजीकरण
वाह्य	सचना अभिलेख व्यवस्थान	सहजीकरण
वाह्य	शसाशन तथा जवाफदेहिता	सहजीकरण
वाह्य	महिला तथा वालवालिकासंग सम्वन्धीत	सहजीकरण
प्र.प्रअ.	शासकीय प्रवन्ध	सहजीकरण
प्र.प्रअ.	संगठन तथा व्यवस्थापन	सहजीकरण
वाह्य	ऋभिमुखीकरण तथा कार्यक्रम संचालन शीप	सहजीकरण

अनुसूची ६ कार्यक्रमका फोटोहरु

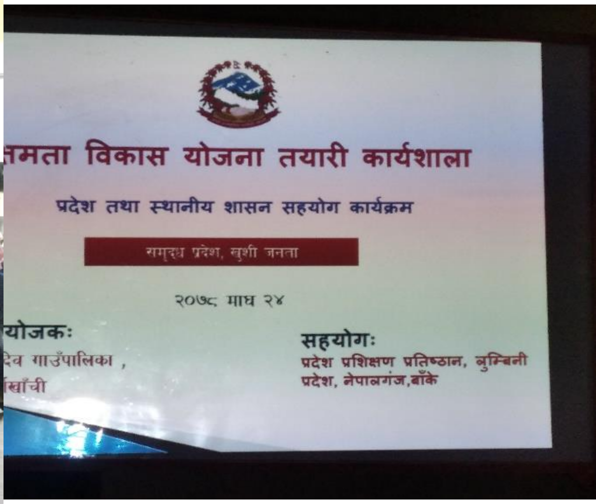

अनुसूचि ७ पुनरावलोकन गरेका कागजातको सूची

- नेपालको संबिधान
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन
- गाउँपालिकाले तर्जुमा गरेका बिभिन्न ऐन कानुनहरु
- पालिकाको नीति तथा कार्यक्रम
- पालिकाको बजेट
- पालिकाको योजना सम्बन्धि संक्षिप्त वस्तुगत विवरण
- सभाबाट स्वीकृत विकास योजना
- पालिकाको निर्णय पुस्तिकाहरु
- गाउँपालिकाका बार्षिक प्रतिबेदनहरु
- गाउँपालिकाकाले क्षमता विकासमा गरेका प्रयासहरुका दस्तावेजहरु

अनुसची ८ कार्यक्रममा गरिएका माइन्युट तथा सहभागी विवरण

बैठक नं. १

आज मिति २०७८/१०/१० गतेका दिन छत्रदेव गाँउपालिकाका अध्यक्ष श्री लेखनाथ पोखेलको अध्यक्षतामा बैठक बसी यस गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तयार गर्ने सम्बन्धमा देहाय बमोजिमको निर्णयहरु गरियो ।

उपस्थिति:

१. श्री लेखनाथ पोखेल	प्रमुख, छत्रदेव गाँउपालिका	
२. श्री तुल्सी देवी श्रेष्ठ	उपाध्यक्ष, छत्रदेव गाँउपालिका	
३. श्री भेषराज पन्थ	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	
४. श्री शिवबहादुर सुनार	कम्प्युटर अधिकृत	
५. श्री सानुमायाँ के.सी.	लेखा सहायक	
६. श्री डिल्लु प्रसाद घिमिरे	विज्ञ	
७. श्री प्रेम बहादुर शाही		

प्रस्तावहरु:

१. छत्रदेव गाँउपालिकाको क्षमता विकास योजना तयार गर्ने सम्बन्धमा,
२. छत्रदेव गाँउपालिकाको क्षमता विकास योजना तयार गर्न समिति गठन गर्ने सम्बन्धमा,
३. छत्रदेव गाँउपालिकाको क्षमता विकास योजना तयारी गोष्ठी सम्बन्धमा,
४. विविध ।

निर्णयहरु:

निर्णय नं. १. प्रस्तुत प्रस्ताव नं. १ माथि छलफल गर्दा छत्रदेव गाँउपालिकाको क्षमता विकास योजना तयार गर्ने सम्बन्धमा छलफल गरियो साथै प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठान मार्फत खटाइएका विज्ञहरुको सहयोग लिई छिटो भन्दा छिटो गाँउपालिकाको क्षमता विकास योजना तयार गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं.२. प्रस्तुत प्रस्ताव नं. २ माथि छलफल गर्दा छत्रदेव गाँउपालिकाको क्षमता विकास योजना तयार गर्न तपशिल बमोजिमको निर्देशक तथा सहयोग समिति बनाउने निर्णय गरियो |

तपशिल:

१. श्री लेखनाथ पोखेल	प्रमुख, छत्रदेव गाँउपालिका (संयोजक)
२. श्री तुल्सी देवी श्रेष्ठ	उपाध्यक्ष, छत्रदेव गाँउपालिका (सदस्य)
३. श्री भेषराज पन्थ	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत (सदस्य)
४. श्री राजेश कुमार पन्थी	संयोजक, सार्वजनिक सेवा प्रवाह तथा सुशासन समिति
५. श्री शिवबहादुर सुनार	कम्प्युटर अधिकृत

निर्णय नं. ३. प्रस्तुत प्रस्ताव नं. ३ माथि छलफल गर्दा छत्रदेव गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तयार पार्न मिति २०७८/१०/११ गते प्रथम गोष्ठी/कार्यशाला संचालन गर्ने निर्णय गरियो ।

निर्णय नं.४. प्रस्तुत प्रस्ताव नं. ४ माथि छलफल गर्दा प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, लुम्बिनी प्रदेशको सहयोग तथा एसबीएस संरचना इन्जिनियरिङ्ग प्रा.लि., काठमाण्डौंको प्राबिधिक सहयोगको लागि छत्रदेव गाँउपालिकाले धन्यवाद ज्ञापन गर्ने निर्णय गरियो साथै क्षमता विकास योजना समयमै तयार गर्न सम्बन्धित विज्ञ समूहलाई पूर्ण सहयोग गर्ने निर्णय समेत गरियो ।

अनुसची ९ कार्यशालाका सहभागी विवरण

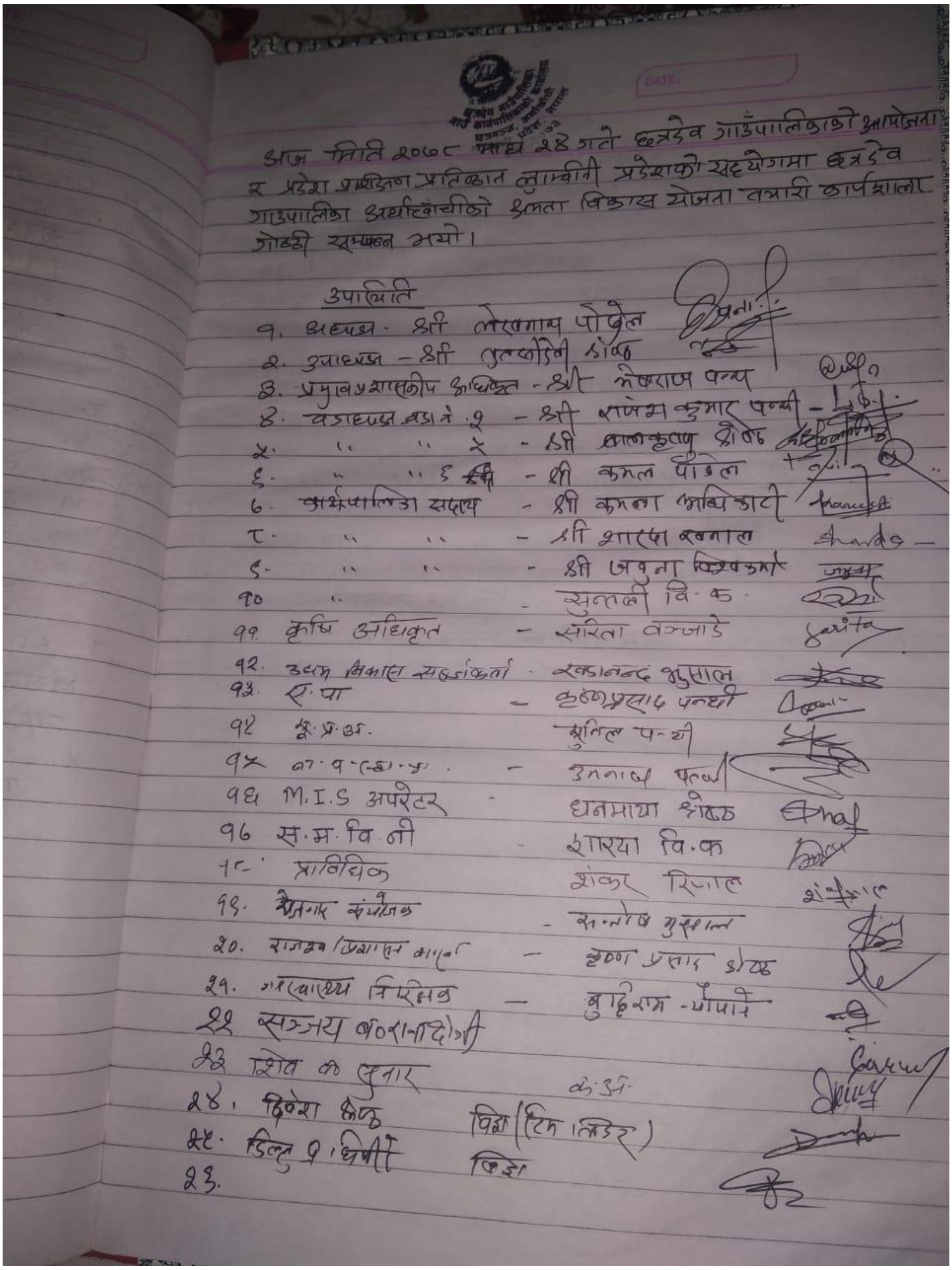

आज मिति २०७८ माघ २४ गते छत्रदेव गाउँपालिकाको आयोजना र प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठान लुम्बीनी प्रदेशको सहयोगमा छत्रदेव गाउँपालिका अर्थव्यवस्थाको क्षमता विकास योजना तयारी कार्यशाला गोष्ठी सम्पन्न भयो।

उपस्थिति

१. अध्यक्ष - श्री लोकनाथ पोखेल
२. उपाध्यक्ष - श्री तुलसीदेवी ढकाल
३. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - श्री शेषराज पन्थ
४. वडाध्यक्ष वडा नं. १ - श्री राजेन्द्र कुमार पन्थी
५. " " २ - श्री बालकृष्ण श्रेष्ठ
६. " " ३ - श्री कमल पोखेल
७. कार्यपालिका सदस्य - श्री कमला अधिकारी
८. " " - श्री शारदा रवनाल
९. " " - श्री जमुना विश्वकर्मा
१० " - सुन्तली वि.क.
११ कृषि अधिकृत - सरिता बञ्जाडे
१२. उद्यम विकास सहजकर्ता - एकानन्द भुसाल
१३. ए.पा - कृष्णप्रसाद पन्थी
१४ कृ.प्र.अ. - सुनिल पन्थी
१५ ना.प.स्वा.प्र. - उत्तमा पन्थी
१६ M.I.S अपरेटर - धनमाया श्रेष्ठ
१७ स.म.वि.नी - शारदा वि.क
१८ प्राविधिक - शंकर रिजाल
१९. रोजगार संयोजक - सन्तोष भुसाल
२०. राजश्व/प्रशासन शाखा - कृष्ण प्रसाद श्रेष्ठ
२१. गा.स्वास्थ्य निरीक्षक - बुद्धिराम पोख्रेल
२२ सञ्जय बं.रानादोर्ज
२३ शिव क सुनार - के.अ.
२४. दिनेश श्रेष्ठ - प्रि.(टिम लिडर)
२५. डिल्लु प्र. घिमीरे - प्रि.
२६.

अनुसची १० मस्यौदा प्रतिवेदन प्रस्तुति कार्यशाला सहभागी विवरण

छत्रदेव गाउँपालिका
गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
छत्रगञ्ज, अर्घाखाँची
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
स्था.:२०७३

DATE:

आज मिति २०७८ साल फागुन महिनाको २४ गते प्रदेश प्रतिष्ठान को सहयोग तथा एम. बि. एस. संरचना इन्जिनियरिङ प्रा.लि. को सहजीकरण र छत्रदेव गाउँपालिका अर्घाखाँचीको आयोजनामा छत्रदेव गाउँपालिका को मस्यौदा क्षमता विकास योजना तर्जुमा को मस्यौदा माथी छलफल तथा सुझाव संकलन कार्यक्रम छत्रदेव गाउँपालिका अध्यक्ष श्री लेखनाथ पोखरेल ज्यू को अध्यक्षतामा सम्पन्न गरियो।

उपस्थिति

१. लेखनाथ पोखरेल · अध्यक्ष
२. तुलसीदेवि श्रेष्ठ उपाध्यक्ष
३. शेषराज पन्थ प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
४. शिव सुनार कम्प्युटर अधिकृत
५. राजेश कुमार पन्थी संयोजक सामाजिक सेवा प्रवर्द्धन सुसाशन समिति सदस्य
६. बुद्धिराम थापा जनस्वास्थ्य निरिक्षक
७. शुभेन्द्र पन्थी सूचना प्रविधि अधिकृत
८. सरिता बजोड योजना अधिकृत
९. कृष्ण प्रसाद पन्थी सहायक पाँचौं
१०. हेमनाथ पन्थी. नि.प्र. स्वा. प्र
१०. झिल्लु प्रसाद घिमिरे - विज्ञ
११. प्रेम ब शाही
१२. दिनेश श्रेष्ठ - टिम लिडर

प्रस्ताव हरु तथा निर्णय

प्रस्तुत प्रस्ताव नं १ माथी छलफल गर्दा विज्ञ सहजकर्ताहरु (MBS) द्वारा प्रस्तुत गरिएको छत्रदेव गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तर्जुमाको प्रारम्भिक मस्यौदा माथी छलफल गरियो।

अनुसची ११ अन्तिम प्रतिवेदन प्रस्तुति कार्यशाला सहभागी विवरण

छत्रदेव गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
छत्रगञ्ज, अर्घाखाँची
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
स्था.:२०७३

DATE:

आजमिति २०७८ साल फागुन महिना २५ गते लुम्बिनी प्रदेश प्रतिष्ठान को सहयोग तथा एम.बि.एस. संस्थाना इन्जिनियरिङ, प्रा.लि. को सहजीकरण र छत्रदेव गाउँपालिका को आयोजना मा छत्रदेव गाउँपालिका को क्षमता विकास योजना तर्जुमा भई अन्तिम मस्यौदा प्रतिवेदन २०७८ प्रस्तुतिकरण कार्यक्रम छत्रदेव गाउँपालिका का अध्यक्ष एवम योजना कार्यान्वयन सहजीकरण समितीका संयोजक श्री नेत्रनाथ पोख्रेल ज्यू को अध्यक्षतामा सम्पन्न भयो।

उपस्थिति

नेत्रनाथ पोख्रेल अध्यक्ष
तुलसी देवी श्रेष्ठ उपाध्यक्ष
भेषराज पन्थ प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत
शिव सुनार कम्प्युटर अधिकृत
राजेश कुमार पन्थी संयोजक, सार्वजनिक सेवा प्रवाह तथा सुशासन समिती सदस्य
बुद्धिराम न्यौपाने जनस्वास्थ्य निरिक्षक
श्री सुनिल पन्थी - सुचना प्रविधि अधिकृत
श्री कृष्ण प्रसाद पन्थी सहायक पाँचौ
सरिता बञ्जाडे - कार्यक्रम अधिकृत
उमनाथ पन्थी - ना.प्र.स्वा.प्रा
डिल्लु प्रसाद घिमिरे - इन्जिनियर
प्रेम ब. शाही
दिनेश श्रेष्ठ - रिसालिङ (डिभि)

प्रस्ताव तथा निर्णय

प्रस्तुत प्रस्ताव उपर छलफल गर्दा छत्रदेव गाउँपालिका को क्षमता विकास योजना तर्जुमा मस्यौदा प्रतिवेदन २०७८ लाई एम.बि.एस. संस्थाना इन्जिनियरिङ, प्रा.लि. का विज्ञ सहजकर्ता द्वारा प्रस्तुत गरि आवश्यक सुझाव सहित अन्तिम प्रतिवेदन पारित गरियो।

अनुसूची १२ गाउँपालिकाबाट प्राप्त पत्रहरु

छत्रदेव गाउँपालिका
CHHATRADEV RURAL MUNICIPALITY
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
Office of the Rural Municipal Executive

छत्रगञ्ज, अर्घाखाँची
Chhatragunj, Arghakhanchi
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
Lumbini Province, Nepal

पत्र संख्या/Letter No.: २०७८/७९
चलानी नं./Ref. No.: ४८९

मिति: २०७८/१०/१०

श्री प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठान,
लुम्बिनी प्रदेश, नेपालगन्ज, बाँके।

विषय: कार्यक्रम कार्यान्वयन तथा अनुमति सम्बन्धमा

प्रस्तुत विषयमा यस गाउँपालिकाको क्षमता विकास योजना तयारी प्रायोजनको लागि तहाँ प्रतिष्ठान र एमबीएस संरचना इन्जिनियरिङ्ग प्रा.लि., काठमाण्डौं विच भएको सम्झौता बमोजिम उक्त एमबीएस संरचना इन्जिनियरिङ्ग प्रा.लि.ले यस पालिकासँगको पहिलो चरणको बैठक/छलफल हुँदा मिति २०७८/१०/१९ गते अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने निर्णय भएको हुँदा प्रारम्भिक प्रतिवेदन बुझाउनको लागि यस कार्यालयबाट कार्यक्रम कार्यन्वयनको लागि अनुमति दिइएको व्यहोरा अनुरोध छ। साथै यस सम्बन्धि बैठकको निर्णय प्रतिलिपि यसै साथ संलग्न गरिएको व्यहोरा समेत अनुरोध छ।

भेषराज पन्थ
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

छत्रदेवको शान: सुन्दर, शान्त, समृद्ध गाउँपालिका हाम्रो अभियान

छत्रदेव गाउँपालिका
CHHATRADEV RURAL MUNICIPALITY
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
Office of the Rural Municipal Executive

छत्रगञ्ज, अर्घाखाँची
Chhatraganj, Arghakhanchi
लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल
Lumbini Province, Nepal

पत्र संख्या Letter No.: २०७८/७९
चलानी नं Ref. No.: ८३६

मिति: २०७८/११/२५

श्री एमवी एस संरचना इन्जिनियरिंग प्रा.लि.,
काठमाण्डौ ।

विषयः क्षमता विकास योजना मस्यौदा प्रस्तुतीकरण सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषय सम्बन्धमा यस छत्रदेव गाउँपालिका, अर्घाखाँचीको आयोजनामा लुम्बिनी प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, नेपालगंज, बाँकेको सहयोग तथा **श्री एमवी एस संरचना इन्जिनियरिंग प्रा.लि.,** काठमाण्डौका क्षमता विकास योजना तर्जुमा निर्माण सम्बन्धि १ दिने मस्यौदा प्रतिवेदन पेश तथा प्रस्तुतिकरण मिति २०७८/११/२४ गते सम्पन्न भएकोले स-धन्यबाद यो कार्यसम्पन्न पत्र उपलब्ध गराईएको छ।

भेषराज पन्थ
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

बोधार्थः
श्री प्रदेश प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, नेपालगञ्ज, बाँके, लुम्बिनी प्रदेश